

**PANEVĖŽIO RAJONO NAUJAMIESČIO VAIKŲ LOPŠELIO-
DARŽELIO IKIMOKYKLINIO UGDYMO**

PROGRAMA

AUGU IR TVIRTĖJU

PARENGĖ

Laima Bartaševičienė, Irena Bernatonytė, Daiva Gutauskaitė, Ramutė Skrickienė,
Kristina Skurdenienė, Daiva Tautkienė

VIRŠELIO DAILININKAS

Daiva Dirsienė

APROBUOTA

Naujamiesčio vaikų lopšelio-darželio tarybos 2007 m. birželio 8 d. posėdžio
protoliniu nutarimu (protokolas Nr. 2)

PROGRAMAI PRITARĖ

Panevėžio rajono savivaldybės Taryba 2007 m. birželio 28 d. sprendimu
Nr.T – 172

PROGRAMA PATVIRTINTA

Panevėžio rajono Naujamiesčio vaikų lopšelio-darželio direktoriaus 2007 m. rugpjūčio
24 d. įsakymu Nr. V - 35

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Panevėžio rajono Naujamiesčio vaikų lopšelis-darželis (toliau - lopšelis-darželis). Teisinė forma – savivaldybės įstaiga. Lopšelis-darželis yra juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė pelno nesiekianti mokykla, turinti ūkinį, finansinį, organizacinį ir teisinį savarankiškumą, savo antspaūdą, sąskaitas LR bankuose, yra paramos gavėjas.

Lopšelis-darželis veikia nuo 1963 m.

Yra penkios grupės: 1 lopšelio, 3 darželio ir 1 priešmokyklinio ugdymo. Įstaigą lanko apie 70 vaikų.

Problema – lankančių lopšelių-darželių vaikų kalba. 70 procentų vaikų turi kalbos defektų. Nuo 2007 m. vasario mėn. įsteigtas logopedo etatas, tačiau įstaiga neturi specialisto. 3 vaikai turi kompleksinius sutrikimus, 1 neigalus.

Įstaigai vadovauja direktorė. Direktorei suteikta III vadybos kategorija. Lopšelyje-darželyje dirba 8 ikimokyklinio ugdymo pedagogai, 1 priešmokyklinio ugdymo pedagogas. Atestacijos metu šešiems pedagogams suteikta vyresniosios auklėtojos kvalifikacinė kategorija, vienai – auklėtojos kvalifikacinė kategorija. Viena auklėtoja ir direktorė šiuo metu studijuoja. Trys pedagogės neturi tinkamo išsilavinimo.

Įstaigos pedagogai nuolat kelia kvalifikaciją, dalyvaudami rajono, miesto, šalies PŠC rengiamuose seminaruose. Kasmet mūsų įstaigos pedagogai rengia seminarus, dalyvauja konferencijose. Jie yra parengę metodinių ugdymo priemonių, kurios buvo palankiai įvertintos PPRC.

Lopšelis-darželis įsikūręs seniūnijos centre. Tai vienintelė ikimokyklinė įstaiga seniūnijoje, todėl didelę jos ugdytinių dalį sudaro atokių kaimų vaikai.

Šalia miestelio teka Nevėžis ir gausybė mažų upelių, auga pušynas, ošia 400 metų senumo Bakutės ąžuolas – tai puiki terpė dvasiniam vaiko ugdymui(si). Vaikų fizinę ir dvasinę sveikatą padeda stiprinti originali darželio aplinka (laimėtas ir įgyvendintas ALF paremtas projektas, užimamos prizinės vietos aplinkos konkursuose).

Įstaiga atvira visuomenei. Puoselėjamas glaudus bendradarbiavimo ryšys su bendruomene, kultūros centru, dailės galerija, muzikos ir vidurine mokyklomis, bažnyčia. Bendradarbiaujame su Smilgių, Dembavos, Panevėžio miesto „Purienos“, Kastyčio“ lopšeliais-darželiais.

Lopšelyje-darželyje ugdomi vaikai nuo 1 iki 7 metų.

Atlikus įstaigą lankančių vaikų tėvų apklausą, paaiškėjo, kad tėvai pageidauja, jog būtų ugdomi meniniai vaikų gabumai, stiprinama fizinė ir psichinė sveikata, užtikrinama lengvesnė adaptacija naujoje socialinėje aplinkoje, užtikrinamas vaikų saugumas, skatinamos vaikų teigiamos emocijos, ugdomas jų savarankiškumas, higieniniai bei savitvarkos įgūdžiai, teikiama logopedo pagalba. Tėvai pageidauja būti informuojami apie jų vaikų pasiekimus.

Ši programa parengta vadovaujantis valstybiniais ikimokyklinį ugdymą reglamentuojančiais dokumentais, norminiais teisės aktais bei lopšelyje-darželyje sukaupta patirtimi. Pagal šią programą vaikų ugdymas grindžiamas humanistine (J. J. Rousseau, J. Piaget, E. Erikson), rekonstruktyvine (J., M. Brooks) ir progresyvine (J. Dewey) filosofine ugdymo kryptimi.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS PRINCIPAI

Vaikų ugdymas ikimokyklinėje įstaigoje grindžiamas šiais principais:

Humaniškumo

- Vaikas gerbiamas kaip asmenybė; jam garantuojama teisė gyventi ir elgtis pagal prigimtį bei asmeninę patirtį.
- Sudaromos sąlygos įvairių vaiko galių plėtojimuisi, harmoningam asmenybės vystymuisi.

Prieinamumo

- Vaikas ugdomas atsižvelgiant į 1 - 6 metų vaiko psichofizines galimybes, jo pažinimo ir raiškos būdus bei stilių, bendravimo ir elgesio modelius bei emocijų pasaulį.
- Siekiama tenkinti vaiko individualius poreikius, interesus ir galimybes.

Tęstinumo

- Ikimokyklinis ugdymas derinamas su ankstyvuojū ir priešmokykliniu ugdymu, siekiant, kad vaikas darniai pereitų nuo ugdymo(si) šeimoje ar ankstyvojo amžiaus grupėje prie ugdymo(si) ikimokyklinėje grupėje, o vėliau- priešmokyklinėje grupėje.
- Ugdymas grindžiamas atsižvelgiant į vaiko jau įgytą patirties ir gebėjimų lygmenį bei jo ugdymo(si) perspektyvą.

Integracijos

- Sudaromos sąlygos vaiko ir visuomenės sociokultūrinės integracijos prielaidoms formuotis.
- Garantuojamas vaiko asmenybės skleidimosi integralumas, harmoningumas.
- Siekiama užtikrinti ugdymo(si) šeimoje ir darželyje darną.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas: Puoselėti visas vaiko galias, lemiančias vaiko asmenybės vystymosi ir jo socializacijos sėkmę. Ugdyti laisvą, kūrybišką, sveiką, sugebantį rinktis ir prisiimti atsakomybę už savo sprendimus, savimi pasitikintį, mąstantį ir gebantį rūpintis kitais, žmogų.

Uždaviniai:

- Skatinti veikti, bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiaisiais kartu plėtojant jų emocinę, socialinę, kultūrinę patirtį.
- Plėsti vaikų supratimą apie aplinkinį pasaulį sudarant galimybes patirti pažinimo džiaugsmą, plėtoti intelektualius gebėjimus, atrasti ir perimti įvairius pasaulio pažinimo būdus.
- Saugoti ir stiprinti fizinę ir psichinę vaikų sveikatą, garantuoti jų saugumą.
- Suteikti galimybes patiems įsitikinti savo sugebėjimais bendrauti, tirti, eksperimentuoti, spręsti problemas.
- Žadinti teigiamą nuostatą meninei veiklai ir menui, skatinti išgyventi kūrybinį džiaugsmą.

IV. UGDYMO TURINYS

Ypatingas dėmesys skiriamas fizinės vaikų sveikatos saugojimui ir stiprinimui. 2007 m. įstaigos pedagogai sukūrė sveikatingumo ugdymo programą (1 priedas). Ji papildoma įstaigos ikimokyklinio ugdymo programos ugdymo turinį. Esame priimti į Respublikinę ikimokyklinių įstaigų darbuotojų asociaciją „Sveikatos želmenėliai“.

Ugdymo turinys išdėstytas siekiant vaiko kompetencijų ugdymo atspindėjimo. 1-3 metų amžiaus vaikų ugdyme išskiriamos 6 kompetencijos: gyvenimo įgūdžių, bendravimo ir kalbos, pažinimo, žaidimų, kūrybiškumo, fizinio lavinimo. 3-6 metų amžiaus vaikų ugdyme išskiriamos 5 kompetencijos: socialinė, sveikatos saugojimo, pažinimo, komunikavimo, meninė. Kompetencijos išdėstytos pagal amžiaus grupes (1-2 metų, 2-3 metų, 3-4 metų, 4-5 metų ir 5-6 metų).

Antrieji gyvenimo metai

Gyvenimo įgūdžių kompetencija

Uždaviniai: Formuoti savitvarkos ir higienos įgūdžių laikymosi pagrindus ir siekti jų tęstinumo šeimoje.

Vaikų veikla(elgsena)	Metodai, formos	Priemonės
<p style="text-align: center;">VALGYMO KULTŪRA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • valgo šaukštu; • geria iš puodelio; • valgo savarankiškai ir laikosi švaros prie stalo; • valgant pasilenkia prie lėkštės. 	<p>Paaiškinimas, demonstravimas. Veiksmą kartoti daug kartų, kol pavyks.</p>	<p>Estetiški indai, įrankiai, servetėlės. Atmintinės ir lankstinukai.</p>
<p>ELGESYS TUALETE, PRAUSYKLOJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • išreiškia norą sėsti ant naktipuodžio, pasiima iš lentynėlės; • pats atsisėda ant naktipuodžio; • plaunasi rankas; • nusiplovus nupurto nuo rankų vandenį; • atsimena savo ženkliuką ir naudojasi savo rankšluosčiu; • moka naudotis skystu muilu. 	<p>Stebėjimas, paaiškinimas, demonstravimas, kartojimas.</p>	<p>Skystas muilas, rankšluosčiai, suženklinti naktipuodžiai, rankšluostinės.</p>
<p style="text-align: center;">KŪNO PRIEŽIŪRA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tyrinėja savo išvaizdą veidrodyje; • bando pats nusivalyti nosį; • stengiasi būti tvarkingi, švarūs, pastebi susitepusias rankas, veidą; • panaudotą vienkartinę nosinę įmeta į šiukšlių dėžę; • bando šukuotis plaukus. 	<p>Žaidimai, kvėpavimo pratimai, paaiškinimas, demonstravimas, praktinė veikla. Savęs stebėjimas veidrodyje.</p>	<p>Pakabintas veidrodis, šukos, įvairūs papuošalai, sagės, vienkartinės nosinės. Knygutės, paveikslėliai.</p>
<p style="text-align: center;">RENGIMOSI ĮGŪDŽIAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nusivelka ir apsiwelka paprastus, neužsegamus drabužius; • kojas kiša į kelnes, rankas į rankoves; • aunasi batus, šlepetes; • užsideda ir nusiima kepurę nuo galvos; • bando atsegti sagas, atitraukti ir užtraukti užtrauktuką; • rūbus deda į jiems skirtą vietą; • atskiria savo rūbus nuo kitų. 	<p>Pokalbis, paaiškinimas, demonstravimas, praktinė veikla. Žaidimai, paveikslėlių, knygučių iliustracijų žiūrėjimas.</p>	<p>Knygos, paveikslėliai, plakatai. Stendinė medžiaga. Vaizdinė priemonė „Lėlių rūbeliai“.</p>

Vaikų veikla(elgsena)	Metodai, formos	Priemonės
<p style="text-align: center;">TVARKINGUMO ĮGŪDŽIAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • padeda suaugusiems į vietą sudėti žaislus ir priemones; • žino savo vietą prie stalo; • moka atsitraukti ir pristumti savo kėdute; • noriai atneša, paduoda, nuneša įvairius daiktus; • žino daiktų paskirtį. 	<p>Stebėjimas, paaiškinimas, žaidimai</p>	<p>Stendinė medžiaga, vaizdinės priemonės.</p>

Bendravimo ir kalbos kompetencija

Uždaviniai: Skatinti aktyvią vaikų kalbą, ugdyti sugebėjimą klausytis, suprasti suaugusiųjų kalbą, mokyti aiškiai tarti žodžius. Ugdyti teigiamus vaikų tarpusavio santykius.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p style="text-align: center;">KALBA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • supranta žodžius, reiškiančius kasdien vaikų atliekamus veiksmus bei žaidimų ir įvairios veiklos metu atliekamų veiksmų pavadinimus (paridenk, nuimk, atidaryk, sėsk, atnešk, einam ir t.t.); • žino savo ir kitų vardus, rūbų, drabužėlių, indų, kai kurių transporto priemonių, keleto pažįstamų gyvūnų ir augalų pavadinimus; • savo daiktus sieja su savo asmeniu(mano daiktas, kitų vaikų daiktai); • pasako savo kūno dalis (koja, ranka, galva, burna, veidas, akys, plaukai ir t.t.); • supranta nesudėtingus siužetus, seka vaizduojamų įvykių eigą; • mėgdžioja dažnai girdimus žodžius, garsus; • supranta žodžius, reiškiančius žmonių, kurie skiriasi amžiumi, lytimi, pavadinimus (mergaitė, berniukas, senelė, senelis, sesuo, brolis); • skiria ir pavadina daiktų ypatybe (švarus, murzinas, skanus, saldus, kietas ir t.t.); • pasako savo norus (duok, noriu); • savo kalboje vartoja kai kuriuos 	<p>Pokalbiai – pasakojimai, eilėraščių deklamavimas, juokavimai, pamėgdžiojimai, trumpų pasakų sekimas, įvairūs žaidimai, stebėjimai, daiktų ir žaislų rodymas, trumpų siužetų inscenizavimas, žaislų slėpimas ir ieškojimas, paveikslėlių demonstravimas.</p>	<p>Knygos, C/D grotuvas, įrašai, žaislai, iliustracijos, paveikslai, nuotraukos.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
įvardžius (aš, tu, mes, man, jūs, jis), rieveiksmius (smarkiai, greitai, aukštai, žemai, gražiai), būdvardžius (didelis, mažas, geras, blogas, skanus); <ul style="list-style-type: none"> • moka klausytis, girdėti, skiria kalbos intonaciją; 		
<p style="text-align: center;">BENDRAVIMAS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • savo kalba reguliuoja santykius su kitais vaikais (leisk, nestumk, duok ir t.t.); • geba reikšti pakilią nuotaiką, nerimą, pyktį, susierzinimą, meilę, kaltės jausmą; • pasitiki keliais žmonėmis, juos atpažįsta įvairiose situacijose; • geranoriškai bendrauja su kitais vaikais (paduoda draugui žaislą, kelia pargriuvusį, guodžia nuskriaustą, glosto); • mėgdžioja nesudėtingus suaugusiųjų veiksmus (tvarko drabužius, ima, neša indus, daiktus); • moka mandagiai pasisveikinti, atsisveikinti, paprašyti. 	Individualūs žaidimai, pasakų ir kitų kūrinėlių klausymas sėdint greta, pagyrimai, paskatinimai, pokalbiai apie jausmus ir emocijas.	Paveikslėliai, žaislinės pasakų knygutės, žaislai, lėlių teatro veikėjai, įvairūs veikėjų rūbai, karūnos, stalo žaidimai, dovanėlės.

Pažinimo kompetencija

Uždaviniai: Sudaryti galimybę vaikui ugdytis rankos tikslumo, vaizduotės ir mąstymo gebėjimus – statyti, dėlioti, atrinkti vienarūšių ir skirtingų daiktų grupes, tapatinti, pritaikyti. Skatinti natūralų domėjimąsi savimi ir aplinkiniu pasauliu, padėti atrasti ir perimti įvairius jo pažinimo būdus.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<ul style="list-style-type: none"> • Skiria kontrastingo dydžio formas ir jas pavadina (didelis – mažas); • supranta sąvokas: mažesnis, mažiausias, didžiausias; • skiria apvalius ir kampuotus daiktus; • skiria daiktų didumą nepriklausomai nuo jų formos (didelės būna ir lėlės, ir kaladėlės, ir žiedai, ir t.t.); • skiria daiktų formas nepriklausomai nuo daikto didumo ir spalvos (rutulys 	Stebėjimas, demonstravimas, pasakojimas, patarimas, knygų žiūrėjimas ir skaitymas, įrašų klausymas, žaidimai, išvykos į gamtą, pasivaikščiavimai, tyrinėjimai.	Paveikslėliai, knygutės, įvairūs žaislai, dėlionės, suvynioti daiktai, supakuotos dėžės (išvyniojimui, išpakavimui). Trikampių, kvadratų, stačiakampių, rutulių, pusrutulių, cilindrų ir

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>gali būti ir didelis, ir mažas, ir raudonas, ir mėlynas ir t.t.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • grupuoja daiktus pagal kuri nors požymį (dydį, formą, spalvą); • skiria pagrindines keturias spalvas, pasako kai kurių pavadinimus; • naudojami nesudėtingais daiktais – įrankiais (lazdele prisitraukti daiktą, kurio negalima pasiekti ranka, sieteliu iš vandens išgriebti plaukiojančius žaislus ir t.t.); • skiria kontrastingus garsus: aukštas – žemas; • supranta sąvokas „viduje“, „po apačia“, „ant viršaus“; • žino kasdieniniame gyvenime naudojamų būtinausių daiktų: baldų, drabužių, maisto produktų, įvairių namų apyvokos daiktų paskirtį; • atskiria augalus, gėles, medžius; • pažįsta ir įvardija naminius gyvulius ir paukščius; • susipažįsta su elementariais suaugusiųjų darbais (skalbimu, kambarių tvarkymu, maisto gaminiu ir t.t.); • susipažįsta su transportu (įvairios paskirties, įvairių spalvų); • domisi gamta įvairiais metų laikais; • kryptingiau tyrinėja objektus (elgesys nuoseklesnis, nesimėto nuo vienos veiklos prie kitos); • išvynioja paketus, išpakuoja dėžes; • deda 3 – 4 kaladėles vieną ant kitos; • užmauna žiedus ant stovėlio; • verčia knygos puslapius, kol suranda reikalingą paveiksluką. 		<p>kt. formų, spalvų daiktai. Audio įrašai, vaizdajuostės, nuotraukų albumai, meno kūriniai.</p>

Žaidimai

Uždaviniai: Ugdyti vaikų žaidybinius gebėjimus atsižvelgiant į jų amžių, individualias savybes ir laisvai pasirinktą žaidybinių veiklų. Žaidžiant formuoti pažinimo, kalbos, intelektines, fizines ir socialines – emocines vaiko galias.

Vaiko veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p style="text-align: center;">SIUŽETINIAI ŽAIDIMAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● žaisdami vaizduoja kasdien stebimus suaugusiųjų ir vaikų veiksmus (valgydina, migdo lėlę, vežioja su vežimėliu ir t.t.); ● žaidžiant netrukdo vienas kitam, neatiminėja žaisliukų iš kitų vaikų; ● susiranda daiktus, žaislus reikalingus žaidimo tęstinumui; ● išmokus veiksmus su vienu žaislu, panaudoja žaidžiant su kitu; ● atneša žaislą draugui ir žaidžia kartu; ● žinodamas daiktų paskirtį savo žinias ir patirtį įtvirtina veiksmuose su siužetiniais žaislais. 	<p>Demonstravimas, paaiškinimas, stebėjimas, pasakų sekimas, pasakojimai, žaidimai, tautosaka, inscenizacijos.</p>	<p>Įvairūs žaislai, daiktai: vežimas lėlei, antklodė, pagalvė, baldeliai, indeliai, gyvūnėlių atvaizdai ir kt. Tuščios dėžės, įrankiai.</p>
<p style="text-align: center;">DIDAKTINIAI UGDOMIEJI ŽAIDIMAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● žaidžia su stalo žaislais bei stambia statybine medžiaga; ● atlieka daiktinius – žaidybinius veiksmus su žaislais; ● atlieka veiksmus su žaislų pakaitalais ir įsivaizduojamais daiktais; ● žaidžia su smėliu, su vandeniu ir su sniegu (atsižvelgiant į metų laiką). 	<p>Demonstravimas, stebėjimas, paaiškinimas, pokalbis, žaidimas.</p>	<p>Stambi statybinė medžiaga, stalo žaidimai. Lėlės ir gyvūnai iš plastiko, gumos, medžio. Kastuvėliai, formelės. Plaukiojantys žaislai (žuvytės, ančiukai, laiveliai).</p>
<p style="text-align: center;">SENSORINIAI TIRIAMIEJI ŽAIDIMAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● atrenka daiktus, žaislus pagal spalvą, dydį, formą, garsą; ● surenka dviejų dalių didaktinius žaislus (kiaušinius, statinaites, dėžutes); ● stato įvairaus aukščio bokštelių iš kubelių; ● iš 3 – 4 nevienodų detalių (kubelio, plytelės, plokštės, tribriaunės prizmės) daro nesudėtingas perdangas; ● sudeda geometrines figūras – žaislus į dėžutę su geometrinių formų išpjovomis; ● ridena spalvotus rutuliukus, paskui surenka juos ir sudeda į tokios pačios spalvos dėžutes. 	<p>Kitų stebėjimas ir mėgdžiojimas. Paaiškinimas, patarimas, žaidimas kartu su suaugusiuoju. Pasakų klausymas.</p>	<p>Įvairūs žaislai, daiktai, piramidės žiedai, statybinė medžiaga, muzikiniai žaislai, knygos, dėlionės.</p>

Vaiko veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>ŽAIDIMAI - INSCENIZACIJOS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • moka veikti įsivaizduojamoje situacijoje; • žaidimų ir inscenizacijų siužetus kartoja tol, kol įdomu. 	<p>Demonstravimas, stebėjimas, žaidimas kartu su suaugusiuoju, kartojimas sunkinant žaidimo inscenizaciją, pokalbis, paaiškinimas, pasakų sekimas, klausymas.</p>	<p>Žaislai – pakaitalai, lėlių teatro personažai, įvairūs rūbai, galvos apdangalai, papuošalai, knygos, vaizdo ir garso aparatūra, vaizdajuostės, muzikos įrašai.</p>
<p>JUDRIEJI ŽAIDIMAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žaidžia slėpynių, ieško paslėptų daiktų (ant lentynėlės, pasistiebia ant pirštų galiukų, po baldais, pasilenkia, atsitupia, atsigula); • žaidžia individualiai („Atbėk pas mane“, „Pavyk kamuolį“, „Nuridenk kamuolį nuo kalniuko“ ir t.t.); • žaidžia aikštelėje: lipa aukštyn ir leidžiasi žemyn. 	<p>Paaiškinimas, demonstravimas, žaidimas kartu su vaiku.</p>	<p>Įvairūs žaislai ir daiktai, žaidimų atributika.</p>

Meninė kompetencija

Uždaviniai: Sudaryti sąlygas vaikui patirti malonumą, save išreiškiant spalvų, formų, linijų vaizdais, muzikiniais garsais, laisvais judesiais, palaikant ir skatinant natūraliai spontanišką vaiko meninę raišką.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>PIEŠIMAS, TAPYBA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • domisi piešimu (pamatę piešimo priemonės, tiesia rankutes, prašo piešti); • piešia, brauko piešimo priemone ant lapo ar piešimo lentos, džiaugiasi savo darbu; • piešdami ieško patogesnės rankos padėties, dažnai keičia teptuko laikymo būdą; 	<p>Vyresnių draugų stebėjimas. Piešimas, baksnojimas, tapymas, eksperimentavimas piešimo ir tapymo priemonėmis, štapavimas.</p>	<p>Estetiškai įrengtos patalpos. Tautodailės, taikomosios ir vaizduojamosios dailės kūriniai, piešimo ir tapymo priemonės, piešimo lentos, knygos, paveikslėliai,</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<ul style="list-style-type: none"> • mielai baksnoja teptuku, džiaugiasi jo pėdsaku – taškučiais, brūkšneliais; • pradeda lenkti linijas: piešia nesibaigiančią spirale, didelius ratus, piešdami žaidžia, kalba, pasakoja; • piešia pirštų dažais; • bando naudotis trumpu bei storu teptuku; • štampuoja savo delniuku, pirščiukais, kempine. 		štampavimo priemonės.
<p style="text-align: center;">LIPDYMAS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tyrinėja lipdymo medžiagas: čiupinėja, spaudo; • delnais ir plaštaka lipdo paprasčiausias formas; • pasitenkina rutuliodamas ar perskirdamas. 	Stebėjimas, paaiškinimas, demonstravimas, susipažinimas su lipdymo medžiagomis, lipdymas.	Molis, plastilinas, lipdymo lentelės.
<p style="text-align: center;">APLIKACIJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ant popieriaus tepa sausus klijus ir bando priklijuoti. 	Stebėjimas, demonstravimas, paaiškinimas, klijų tepimas ir klijavimas.	Popierius, klijai, staltiesė.
<p style="text-align: center;">MUZIKA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dainuoja lietuvių liaudies daineles kartu su suaugusiuoju imituodami kiškučių, meškutės, paukštelių judesius.; • bėgioja, trepsi, ploja rankutėmis, vaikšto aukštai keldami kojas, sukioja rankų plaštakas pagal muzikos ritmą; • barškina barškučiais, groja kaladėlėmis pagal muziką; • klauso trumpų melodijų atliekamų įvairiais instrumentais ir balsais. 	Stebėjimas, demonstravimas, dainavimas, judesių atlikimas, grojimas, muzikos klausymas, spektaklių žiūrėjimas, koncertų klausymas.	CD grotuvas, įvairūs muzikos instrumentai, muzikiniai įrašai, kaladėlės, barškučiai, žaislai.

Sveikatos saugojimo kompetencija

Uždaviniai: Saugoti ir stiprinti vaiko sveikatą, skatinti poreikį judėti, palaikyti gerą nuotaiką, teigiamas emocijas, užtikrinti normalų organizmo vystymąsi.

Vaiko veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>ĖJIMAS, BĖGIMAS, PUSIAUSVYROS PRATIMAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • moka vaikščioti, išlaiko pusiausvyrą; • eina pirmyn ir atgal vienodu žingsniu; • bėga paskui suaugusįjį ar draugus; • eina briaunuota horizontalia lenta; • eina nuožulnia 25 cm pločio lenta, vienu galu pakelta 15 - 20 cm aukštyje; • eina pirmyn, atgal, laikantis lazdos; • eina nesistumdydami, nevilkdami kojų, laisvai mojuodami rankomis; • eidami peržengia kliūtis; • peržengia griovelius, lipa į kalnelį. 	<p>Mankšta, fizinio ugdymo pratybos salėje ir lauke, įvairios žaidybinės užduotys, dėmesį ir orientaciją skatinantys žaidimai, važinėjimas triratukais, pasispiriamomis mašinomis, pasivaikščiojimai, stebėjimai.</p>	<p>Sportinis inventorių, sporto salės ir žaidimų aikštelės įrenginiai, CD grotuvas, įrašai.</p>
<p>LAIPIOJIMAS, ŠLIAUŽIMAS, PRALINDIMAS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • moka užlipti ir nulipti nuo dėžės nesilaikant rankomis; • pralenda pro 50 – 60 cm skersmens lanką keturpėsčia; • pralenda remiantis rankomis ir kojomis, pro lentą, lazda ar virvę iškeltą 30 – 35 cm aukštyje; • perlipa per 20 – 25 cm skersmens rastą ar gimnastikos suolą ropomis; • lipa 1 – 1.5 m kopėtėlėmis pristatomu ir pakaitiniu žingsniu. 		
<p>MĖTYMAS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • moka paimti riedantį sviedinį; • moka stumti sviedinį nuo savęs metant; • ridena didelį sviedinį sėdint; • mēto didelį sviedinį į žemę; • ridena nuožulnia plokštuma; • meta didelį sviedinį į toli; • meta mažus sviedinukus į horizontalų taikinį 50 – 70 cm nuotoliu dešine ir kaire ranka; • ridena didelį sviedinį vienas kitam, sėdint 40 – 70 cm atstumu. 		

Tretieji gyvenimo metai

Bendravimo ir kalbos kompetencija

Uždaviniai: Skatinti įvairaus kalbinio bendravimo formas. Lavinti vaikų kalbą, aktyvinti žodyną.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p style="text-align: center;">BENDRAVIMAS:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● stebi ir aiškinasi savo, grupės draugų ir kitų žmonių nuotaiką, emocijas, jausmus ir jų priežastis; ● atskiria ir pavadina keletą transporto priemonių, matomų artimiausioje aplinkoje, žino jų paskirtį; ● gilina supratimą apie suaugusiųjų darbus, geba trumpai juos apibūdinti; ● aiškiai taria savo vardą, artimųjų vardus; ● įvardija namų apyvokos daiktus, žaislus jų paskirtį, savybes (formą, dydį), veiksmus su jais; ● moka atsisveikinti, pasisveikinti, mandagiai prašyti; ● klausosi rekomenduojamus grožinės literatūros ir tautosakos kūrinius, išgyvena vaizduojamus įvykius, personažų likimus; ● kartoja auklėtojos pasakytų daiktų, veiksmų, spalvų pavadinimus, savarankiškai vartoja savo kalboje; ● kelių žodžių sakiniiais pasakoja, kas pavaizduota paveikslėlyje. ● kartoja auklėtojos skaitomus pamėgdžiojimus, erzinimus, žaidinimus, trumpus eilėraščius; 	<p>Aplinkos stebėjimas, pokalbiai, pasakojimai, žaidimai, demonstravimas, išvykos, knygelių vartymas, grožinės literatūros, tautosakos kūrinių klausymas.</p>	<p>Knygelės, veidrodis, nuotraukos, žaislai, paveikslėliai, “Loto“ žaidimai, aplinkos daiktai, pasakų įrašai.</p>
<p style="text-align: center;">KALBA:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● vysto dialoginę ir monologinę kalbą: - pasakoja, ką veikia, ką mato; - pasakoja apie save, savo išgyvenimus; - kalbasi su vienu ir keliais draugais; - kalba aiškiai, neskubant; - pratinasi taisyklingai kvėpuoti; - atsakinėja į auklėtojos pateikiamus klausimus, klausinėja pats; 	<p>Pokalbiai, pasakojimai, aplinkoje girdimų garsų imitavimas.</p>	<p>Žaislai, aplinkos daiktai.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<ul style="list-style-type: none"> • plečia žodyną naujais žodžiais; • vartoja daiktavardžių daugiskaitą; • derina daiktavardžius su būdvardžiais gimine ir skaičiumi; • vartoja daiktavardžius su prielinksniais, jungtukais; • taisyklingai taria balsius ir priebalsius. 		

Pažinimo kompetencija

Uždaviniai: Ugdyti norą pažinti gamtą, ją saugoti. Plėsti supratimą apie gyvūnus, augalus, negyvąją gamtą ir žmogų. Skatinti suvokti bendrą žmogaus ir gamtos ryšį.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p style="text-align: center;">GYVOJI GAMTA: GYVŪNAI</p> <ul style="list-style-type: none"> • atpažįsta ir pavadina, kai kuriuos naminius gyvūnus ir jų jauniklius (šuo, katė, kiaulė, karvė, arklys, avelė); • atpažįsta ir pavadina naminius paukščius ir jų jauniklius (višta, gaidys, antis); • atpažįsta ir pavadina miško žvėris ir jų jauniklius (lapė, vilkas, kiškis, ežys, meška); • atpažįsta ir pavadina, kai kuriuos laukinius paukščius (gandras, varna, žvirblis, šarka, gegutė); • žino gyvūnų kūno dalis ir jas pavadina; • žino jų gyvenamą vietą; • supranta gyvūnų svarbą žmogui. 	<p>Paukščių ir gyvūnų balsinių garsų pamėgdžiojimų mokymasis, grožinės literatūros kūrinių klausymas, išvykos, pokalbiai, žaidimai, aplinkos stebėjimas.</p>	<p>Didaktiniai žaidimai, knygelės, paveikslėliai su gyvūnų ir paukščių atvaizdais, žaislai.</p>
<p style="text-align: center;">AUGALAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skiria ir pavadina, kai kurias daržoves (agurkas, morka, žirnis, pupelė, bulvė, kopūstas, pomidoras); • skiria ir pavadina, kai kuriuos vaisius (obuolys, kriaušė, slyva, bananas, arbūzas, apelsinas, mandarinas); • skiria ir pavadina, kai kurias uogas (braškė, agrastas, žemuogė); • skiria ir pavadina kitas augalų rūšis 	<p>Išvykos į gamtą, tyrinėjimai, pokalbiai, aplinkos stebėjimas, piešimas, tapymas, lipdymas, aplikavimas.</p>	<p>Paveikslėliai su augalų atvaizdais, dėlionės, knygos, „Loto“ žaidimai, žaislai, grafinės priemonės, lipdymo medžiaga, akvarelė, guašas.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
(medis, gėlė, žolė); <ul style="list-style-type: none"> • skiria ir pavadina augalų sandaros dalis(šaknis, stiebas, kamienas, žiedas, sėkla); • aiškinasi augalų gyvybės ciklą (dygsta, auga, žydi, nuvysta); • žino apie augalų naudą žmogui; • pasako, kai kuriuos jų skiriamuosius požymius; • domisi augalų priežiūra. 		
NEGYVOJI GAMTA: <ul style="list-style-type: none"> • stebi ir aiškinasi negyvosios gamtos reiškinius; • metų laikų kaitą ir jam būdingas oro bei klimato savybes; • tyrinėja vandens, smėlio savybes. 	Stebėjimas, išvykos į gamtą, literatūros kūrinių skaitymas, meninė veikla, demonstravimas.	Paveikslėliai, knygos, tapymo, piešimo priemonės.
ŽMOGUS: <ul style="list-style-type: none"> • aiškinasi, regėjimo, uoslės, skonio, klausos ir lytėjimo pojūčius; • žino ir įvardija žmogaus kūno dalis (rankos, kojos, galva, ausys, nosis, akys, plaukai); • aiškinasi žmogaus kūno galimybes; • domisi savimi ir kitais, suvokia save kaip savitą ir ypatingą. 	Aplinkos stebėjimas. Savęs stebėjimas veidrodyje, fizinių pratimų atlikimas, tyrinėjimas, lyginimas.	Sportinis inventorių, žaidimų aikštelės inventorių, knygos.

Fizinio lavinimo kompetencija

Uždaviniai: Ugdyti individualias vaiko fizines galias, ugdyti gebėjimą saugiai judėti ir veikti.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
FIZINIS AKTYVUMAS: <ul style="list-style-type: none"> • eina paskui auklėtoją nurodyta kryptimi, keičiant kryptį, apeinant daiktus, ratu, susikibus rankomis; • eina pasistiebęs, aukštai keldamas kelius, pusiau pritūpęs, plačiu žingsniu; • pereina nuo ėjimo prie bėgimo ir nuo 	Praktinė veikla, demonstravimas, žaidimai, stebėjimai, diskusijos. Kvėpavimo pratimai, rytinė mankšta, kūno kultūra salėje ir lauke,	Sportinis inventorių: įvairaus dydžio kamuoliai, lankai, suolai, žaidimų aikštelės įrenginiai, gamtinė medžiaga, kopėtelės, ant gumų

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>bėgimo prie ėjimo;</p> <ul style="list-style-type: none"> • bėga paskui auklėtoją, įvairiomis kryptimis nesusidurdamas su kitu, sustoja pagal signalą; • bėga aukštai keldamas kelius; • bėga salės pakraščiais įveikdamas įvairias kliūtis; • paveja riedančius daiktus; • šokinėja vietoje abiem kojomis; • šokinėja lengvai judėdamas pirmyn; • siekia daiktą, pakabintą aukščiau ištiestų vaiko rankų; • peršoka per liniją, per virvutę, padėtą ant grindų; • šoka iš vietos abiem kojomis, kiek galima toliau; • surenka daiktus, perneša juos, deda į tam tikrą vietą; • viena ir abiem rankomis ridena kamuolį: auklėtojai, pro lanką, vienas kitam, bėgant paskui riedantį daiktą; • meta kamuolį abiem rankomis auklėtojai, stengiasi pagauti auklėtojos metamą kamuolį; • meta tolyn viena ir abiem rankomis; • meta į taikinį; • ropoja, prašliaužia pro 30-40 cm aukščio kliūtis; • laipioja kopėtėlėmis, lipa aukštyn žemyn; • eina tiesiu keliuku, vingiuotu keliuku, virve, pakelta lenta, gimnastikos suoleliu keturpėsčia; • peržengia 10-15 cm aukščio kliūtis. 	<p>pasivaikščiavimai.</p>	<p>pakabinami žaislai, pastatomas krepšys.</p>
<p>PRATIMAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakelia rankas pirmyn, aukštyn, į šalis; • sulenkia ir ištiesia rankas, sukryžiuoja jas prieš krūtinę pečių lygyje ir ištiesia jas į šalis; • suploja delnais prieš save, virš galvos; • priglaudžia delnus prie pečių, sugniaužia pirštus į kumščius; • mojuoja rankomis pirmyn ir atgal, žemyn ir aukštyn, virš galvos prieš save, suka ratus pirmyn ir atgal; • dėlioja iš vienos rankos į kitą įvairius smulkius reikmenis, kelia juos virš 	<p>Paaiškinimai, demonstravimas, praktinė veikla, kūrybiniai, sportiniai žaidimai, siužetiniai, mankštos pratimai.</p>	<p>Vėliavėlės, įvairūs žaislai, lazdos, kėgliai, kilimėliai, kamuoliai, skepetaitės, karūnėlės, aplinkos daiktai.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>galvos už nugaros, atgal ir pasisukant į šalis;</p> <ul style="list-style-type: none"> • lenkia galvą ir liemenį atgal ir į šalis; • pasilenkia pirmyn, į šalis; • kelia ir nuleidžia kojas iš įvairių padėčių (stovint, sėdint , gulint); • lenkia ir ištiesia kojas iš įvairių padėčių (stovint, sėdint, gulint); • sėdėdamas ant grindų, sulenkia ir ištiesia kojas, pritraukia jas prie krūtinės, ištiesia; • sėdėdamas pasisuka kairėn, dešinėn paimdamas daiktą ir jį padėdamas; • sėdėdamas ir remdamasis rankomis į grindis pakelia dešinę ir kairę koją pakaitomis, nuleidžia kairę ant dešinės ir atvirkščiai; • pakelia ir nuleidžia kojas gulėdamas ant nugaros imituoja važiavimą dviračiu; • vienu metu judina rankas ir kojas gulėdamas ant nugaros; • pakelia rankas ir kojas gulėdamas ant pilvo; • persiverčia nuo šono ant šono; • rikiuojasi nedidelėmis grupelėmis, atsistoja vienas už kito. 		

Kūrybiškumo kompetencija

Uždaviniai: Ugdyti kūrybiškumą, smalsumą, vaizduotę. Suteikti pradinių žinių apie tapymo, piešimo, lipdymo būdus. Lavinti muzikinius gabumus, mokėjimus, įgūdžius, formuojant estetinį muzikos suvokimą, gerą muzikinį skonį. Skatinti veikti įsivaizduojamoje situacijoje.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>PIEŠIMAS IR TAPYMAS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tapo, piešia įvairiomis priemonėmis: guašu, akvarele, spalvotais ir grafitiniais pieštukais, spalvotais tušinukais, flomasteriais, vaškinėmis kreidelėmis ir kt.; • spalvina pateiktus gyvūnų, įvairių daiktų šablonus; • štampuoja, atspauduoja; • naudoja mišrią techniką; 	<p>Tapymas, piešimas įvairia technika, eksperimentavimas su dailei skirtomis priemonėmis, atspaudavimas, taškymas, liejimas, spalvinimas, štampavimas, stebėjimas.</p>	<p>Akvarelė, guašas, pieštukai, dažai piešti pirštais, flomasteriai, tušinukai, kreidelės, teptukai, indeliai vandeniui, gamtinė medžiaga, štampukai, įvairios faktūros, formato ir spalvos</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<ul style="list-style-type: none"> • stebi dailininkų reprodukcijas. 		popierius, dailės reprodukcijos, knygos apie dailės kūrinius.
<p style="text-align: center;">APLIKACIJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kerpa žirkklėmis; • plėšo popierių; • aplikuoja. 	Stebėjimas, praktinė veikla, karpymas, plėšymas, klijavimas, komponavimas.	Žirkklės buku galu, sausi klijai, reklaminiai leidiniai, įvairių spalvų ir storio popierius.
<p style="text-align: center;">LIPDYMAS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • susipažįsta su įvairiomis lipdymo medžiagomis: moliu, plastilinu, tešla; • atskiria mažesnę gabalėlį nuo didesnio; • jungia atskiras dalis į vieną; • formuoja apskritimą, ritinėlį, ovalą; • papildo darbelius gamtine medžiaga; • lipdo konstravimo ir modeliavimo būdu. 	Stebėjimas, praktinė veikla, konstravimas, jungimas.	Molis, plastilinas, tešla, lentelės lipdymui, plastmasiniai peiliukai, įvairi gamtinė medžiaga.
<p style="text-align: center;">MUZIKA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klauso įvairių žanrų, vokalinės ir instrumentinės muzikos: lopšinių, liaudies dainelių, trumpų instrumentinių pjesių, vaikiškų dainelių; • dainuoja trumpus muzikinius kūrinius: balso lavinimo pratimus, lopšines, muzikinius pasakų intarpus, gyvūnų ir paukščių balsų mėgdžiojimus; • groja pagamintais vaikiškais instrumentais; • pritaria melodijai plojimu; • imituoja judesiu ir plastika įvairius gamtos reiškinius, gyvūnus, paukščius; • perteikia personažams būdingus judesius; • rengia ir dalyvauja įvairiose šventėse ir pramogose: stebi atributiką, dekoracijas, kostiumus. • stebi auklėtojų vaidinamas trumpas pasakų scenas, vyresnių vaikų parengtas programas. 	Dainavimas, klausymas, grojimas, improvizavimas, pritarimas, inscenizavimas, stebėjimas, kartojimas, meninė kūryba.	. Nesudėtingi muzikos instrumentai: barškučiai, kaladėlės, gamtinė medžiaga: akmenėliai, kankorėžiai, muzikiniai įrašai, magnetofonas, teatro lėlės, kaukės, įvairios priemonės dramatinizacijai, dekoracijos, muzikiniai įrašai.

Uždaviniai: Ugdyti teigiamus emocinius santykius su grupės draugais, kitais žmonėmis. Žaidimo metu stiprinti vaiko fizinius, emocinius, kalbos, pažinimo ir socialinius gebėjimus.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>SIUŽETINIAI- VAIDMENINIAI ŽAIDIMAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žaidžia vienas šalia kito, mažomis grupelėmis, su kitais vaikais; • atlieka įvairius veiksmus su daiktais ir žaislais; • žinomus veiksmus su žaislais perkelia į naujas žaidybines situacijas; • žaislus paverčia veikiančiais personažais; • pasirenka sau vaidmenį ir vaizduoja su juo susijusius veiksmus; • žaidimui naudoja įvairius daiktų pakaitalus, statybines konstrukcijas; • veikia išivaizduojamoje situacijoje (virtuvėje, ligoninėje ar panašiai), atlieka tam tikrą vaidmenį. 	<p>Demonstravimas, inscenizavimas, bendradarbiavimas, siužetiniai- vaidmeniniai žaidimai, manipuliavimas su įvairiais žaislais, daiktais, dialoginė kalba, jausmų perteikimas kalbant.</p>	<p>Siužetinių- vaidmeninių žaidimų atributika, indeliai, viryklė, maži baldeliai, įvairios karūnėlės, skaros, skrybėlės, lėlės, lėlių rūbeliai, veidrodis, statybinė medžiaga, įvairūs drabužiai persirengimui, telefonas, gamtinė medžiaga.</p>
<p>JUDRIEJI ŽAIDIMAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žaidžia paprastus, nesudėtingus judriuosius žaidimus: vaikšto pagal orientyrus, mēto, šokinėja, landžioja, lipa, ropoja ir kt; • naudojasi grupėje esančiais žaislais: čiuožia nuo kalnelio, supasi, važiuoja dviračiais, mašinomis. 	<p>Praktinė veikla, stebėjimas, demonstravimas, žaidimai.</p>	<p>Sūpuoklės, kamuoliai, čiuožimo kalnelis, dviračiai, kėgliai, aplinkos daiktai.</p>
<p>DIDAKTINIAI ŽAIDIMAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žaidžia didaktinius žaidimus, grupuoja pagal vieną iš sensorinių požymių: • dydį(didelis, mažas); • formą(trikampis, plytelė, kubas); • spalvą (geltona, žalia, mėlyna, raudona); • žaidžia žaidimus įtvirtinančius vaizdinius apie gamtą, augalus, gyvūnus, žmonių darbą; • kuria įvairius vaizdelius iš įvairių figūrų ir detalių. 	<p>Stebėjimas, lyginimas, demonstravimas, praktinė veikla, žaidimai, meninė kūryba, konstravimas, paaiškinimai.</p>	<p>Loto žaidimai, dėlionės, piramidės, surenkami žaislai, spalvoti kamuoliai, įvairios geometrinės figūros, karpyti paveikslėliai iš 2-3 dalių, skirtingų dydžių figūros- lizdai, skirtingų dydžių ir formų figūrėlės.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p style="text-align: center;">STATYBINIAI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žaidžia su įvairios formos ir dydžio statybine medžiaga; • deda plyteles viena ant kitos; • dėlioja detales kombinuotai; • daro paprastus perdengimus; • jungia detales pagal pasirinktą spalvą; • jungia detales įvairiomis nesudėtingomis formomis (eglutė, namelis ir kt.). 	<p>Stebėjimas, demonstravimas, praktinė veikla, lyginimas, vėrimas, movimas, statymas, konstravimas, rūšiavimas, grupavimas, meninė veikla.</p>	<p>Įvairios mažos transporto priemonės, medinės kaladėlės, konstruktoriai, medinių statybinių detalių rinkiniai, daiktai statinių puošimui.</p>

Gyvenimo įgūdžių kompetencija

Uždaviniai: Tobulinti savitvarkos ir higienos įgūdžius.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p style="text-align: center;">ASMENS HIGIENA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plaudamas rankas, naudojami muilu; • nusišluosto ir pakabina rankšluostį į vietą; • naudojami nosinaite; • laiku nueina į tualetą; • moka naudotis stalo įrankiais; • švariai pavalgo. 	<p>Praktinė veikla, demonstravimas, žaidimai, diskusijos, pokalbiai.</p>	<p>Muilas, šukos, rankšluosčiai, nosinaitės, stalo įrankiai, tualetų reikmenys.</p>
<p style="text-align: center;">SAVITVARKA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pratinasi pats apsirengti ir nusirengti tam tikra tvarka, drabužius tvarkingai pasidėti; • pratinasi atsisegti ir užsisegti drabužėlių sagas; • pratinasi dėti žaislus į jiems skirtas vietas, juos tausoti; • padedant auklėtojai pasiruošia darbo vietą dailei ir rankų darbams, pasiima priemones; • pratinasi prižiūrėti ir puoselėti grupės aplinką. 	<p>Praktinė veikla, pokalbiai, stebėjimai, paaiškinimai, demonstravimas, žaidimai.</p>	<p>Priemonės praktinei veiklai, artimiausia aplinka, iliustruotos knygelės.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p style="text-align: center;">ELGESYS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pasidalija žaislais žaisdamas su grupės draugais; • elgiasi mandagiai, paslaugiai, atsiprašo, paprašo, paguodžia, padėkoja; • gerbia kitus žmones; • bendradarbiauja įvairioje veikloje; • kultūringai elgiasi ne tik grupės ar darželio aplinkoje, bet ir kitoje aplinkoje; • saugiai elgiasi buityje, gatvėje ir kitoje aplinkoje. 	<p>Žaidimai, išvykos, aplinkos stebėjimas, grožinės literatūros kūrinių skaitymas, analizavimas, paaiškinimai.</p>	<p>Knygelės, žaislai, paveikslėliai.</p>

Ketvirtieji gyvenimo metai

Socialinė kompetencija

Uždaviniai: Padėti vaikui pažinti save ir teigiamai save vertinti. Ugdyti gebėjimą pažinti kitus. Padėti formuotis bendradarbiavimo su kitais įgūdžius.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>DOMISI SAVIMI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žino savo vardą; • žino savo kūno dalis, jas parodo ir įvardija; • įvardija kai kurias vidines savo būsenas: „man liūdna“, „man linksma“ ir t.t.; • džiaugiasi savo pasiekimais ir nori būti įvertintas. 	<p>Žaidimai, pokalbiai, saviraiška dailės priemonėmis, bendravimas.</p>	<p>Stalo žaidimai, dailės priemonės, knygos.</p>
<p>DOMISI KITU:</p> <ul style="list-style-type: none"> • supranta šeimos svarbą žmogui; • žino savo šeimos narius, jų vardus; • pasako draugų vardus, draugai gali būti berniukai ir mergaitės; • kartoja suaugusiojo veiksmus, žodžius. 	<p>Vaidmeniniai siužetiniai žaidimai, diskusijos, stebėjimas, piešimas, pasakojimas.</p>	<p>Artimiausia aplinka, knygos, nuotraukos, paveikslėliai.</p>
<p>BENDRADARBIAUJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žino, kaip galima susidraugauti; • norą bendrauti parodo šypsena, kalba; • moka mandagiai pasisveikinti, atsisveikinti; • nori būti geras, draugiškas, išradingas; • jaučia savo ir kitų žmonių erdvę; • supranta, kad ir kitas žmogus jaučia, mąsto, būna linksmas, pavargęs. 	<p>Žaidimai, bendravimas.</p>	<p>Žaislai, paveikslėliai, simboliai, knygos.</p>

Sveikatos saugojimo kompetencija

Uždaviniai: Ugdyti vaiko norą rūpintis savo kūnu, aktyviai judėti ir sportuoti, didinti organizmo fizinį pajėgumą ir darbingumą, lavinti judesius ir fizinės ypatybes, siekiant fizinės ir dvasinės sveikatos darnos.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p style="text-align: center;">SAVITVARKA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • savarankiškai valgo; • apsirengia ir apsiauna su pagalba; • nusivalo nosį, kai primenama; • po žaidimo, piešimo, lipdymo ir kt. su auklėtoja sutvarko žaislus, padeda į vietą pieštukus, teptukus ir kt.; • naudojami tik savo asmeniniais daiktais (šukomis, rankšluosčiu); 	<p>Praktinė veikla, stebėjimas, pokalbiai, demonstravimas.</p>	<p>Žaislai, higienos priemonės, buityje naudojami daiktai, meninės priemonės.</p>
<p style="text-align: center;">SUVOKIA ASMENINĮ SAUGUMĄ LEMIANČIUS VEIKSNIUS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žino, kad atsitikus nelaimei reikia kviešti suaugusįjį; • pasiklydus, laukti toje pačioje vietoje, kur pasimesta, priėjus prie suaugusiojo pasakyti, kas atsitiko, žinoti savo vardą ir pavardę; • išsiaiškinti, kokie pavojai tyko gatvėje ir kaip elgtis; • moka naudotis žirkėmis; • neima ir nedegina degtukų; • neima vaistų ir jų nevarato be suaugusiųjų. 	<p>Pokalbiai, žaidimas, aplinkos stebėjimas, išvykos.</p>	<p>Knygos, žaislai, simboliai, žirkės.</p>
<p style="text-align: center;">FIZINIS AKTYVUMAS:</p> <p><i>Ugdo motoriką:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • eina bėga, šokinėja, mēto, laipioja; • lavina koordinaciją, greitumą, ištvermę, vikrumą ir kt. fizines ypatybes; • pajunta kūno judėjimo tempą, kūno judėjimo amplitudę; • pajunta kūno jėgos diferencijavimą (silpnai- stipriai); • derina rankų ir kojų judesius; • pajunta kūno ir jo dalių judėjimo kryptį (aukštyn- žemyn, pirmyn- atgal). <p><i>Orientuojasi erdvėje:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • juda salėje, nesusidurdamas su kitais; • žaidžia įvairius žaidimus kieme, derindamas savo veiksmus su kitais; • atitinkamai reaguoja į žodinį ir garsinį signalą. <p>Atlieka judesius su daiktais (vėliavėlėmis, kaspinais ir kt.).</p> <p>Atlieka judesius plokščiapėdystei ir taisyklingai laikysenai ugdyti.</p>	<p>Judrūs žaidimai, sportiniai pratimai, mankšta, išvykos, pasivaikščiojimas, judesių lavinimas, pirštukų žaidimai, sporto šventės.</p>	<p>Sportinis inventorių, žaislai, lauko įrenginiai, žaidimų atributika.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
Lavina smulkiąją motoriką, žaisdami įvairius pirštukų žaidimus.		

Pažinimo kompetencija

Uždaviniai: Lavinti vaiko gebėjimą pažinti pasaulį ir padėti orientuotis jame.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>ĮGYJA ŽINIŲ APIE DAIKTUS IR REIŠKINIUS:</p> <ul style="list-style-type: none"> apie daiktų dydį (pagal ilgį, aukštį, plotį, didumą lygina labai skirtingus ir vienodus daiktus; vartoja dydį apibūdinančias sąvokas: ilgas, trumpas, tokio pat ilgio); apie daiktų formą (kampuoti, rieda, pilnaviduriai, lytėjimo ir regėjimo pojūčiais atskiria ir pavadina apskritas ir kvadratinės formas); pažįsta ir pavadina daiktų spalvą (pagrindines spalvas: raudona, geltona, žalia, mėlyna, balta ir juoda); atlieka veiksmus su daiktais (randa vienodus paveikslėlius, tokio pat margumo juostą, pastebi daiktui būdingus požymius- didelis, raudonas, apvalus ir kt.); 	<p>Žaidimai, veiksmai su daiktais, meninė veikla, Stebėjimai, tyrinėjimai, eksperimentai.</p>	<p>Stalo žaidimai, žaislai, dailės priemonės, daiktai, simboliai, paveikslėliai, trafaretai, knygelės.</p>
<p>ĮGYJA ŽINIŲ APIE KIEKĮ IR SKAIČIŲ:</p> <ul style="list-style-type: none"> supranta ir vartoja kalboje žodžius: (vienas, daug, nė vieno, supranta, kokių daiktų supančioje aplinkoje yra po vieną, kokių- daug); lygina dvi daiktų grupes (nuosekliai uždėdamas vieną daiktą ant kito, pridėdamas vieną daiktą ant kito, vartoja kalboje žodžius: tiek kiek, po lygiai, tiek pat, daugiau, mažiau); skaičiuoja daiktus iki 3; orientuojasi erdvėje (mokosi skirti dešinę ir kairę ranką, nustato ir pavadina kryptis nuo savęs: pirmyn, atgal, kairėn, dešinėn, aukštyn, žemyn); orientuojasi laike (suvokia paros laiko tėkmę, pavadina paros dalis: diena, naktis, rytas, vakaras). 	<p>Veiksmai su daiktais, pokalbis, tyrinėjimas, stebėjimas, žaidimas.</p>	<p>Žaislai, aplinkoje esantys daiktai, knygos, dailės priemonės.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>SUSIPAŽIŠTA SU GYVAJA IR NEGYVAJA GAMTA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>augalais</i>. Stebi ir tyrinėja augalus artimiausioje aplinkoje, skiria ir pavadina bent 2-3 labiausiai paplitusius medžių rūšis, žino medžių sandarą (kamienas, šakos, lapai arba spygliai), pažįsta 2-3 žolinius augalus, skiria ir pavadina stiebą, lapus, žiedą, skiria keletą daržovių ir vaisių rūšių, supranta, kad augalams augti reikia drėgmės ir šviesos, kuo jie naudingi žmogui, pajunta atsakomybę už šalia esančius augalus; • <i>gyvūnais</i>. Plečia žinias apie naminius gyvulius ir miško žvėrelius, jų jauniklius, pavadina pagrindines kūno dalis, supranta, kuo gyvūnai panašūs ir kuo skiriasi, sužino, gyvūnų naudą žmogui, pajunta atsakomybę už juos; • <i>negyviosios gamtos reiškinius</i>. Pavadina svarbiausius gamtos reiškinius: pučia vėjas, lyja, sniega, saulėta, debesuota, stebi metų laikų kaitą, atkreipia dėmesį į Saulę, Mėnulį, žvaigždes. 	<p>Stebėjimas, išvykos, pokalbis, lyginimas, demonstravimas, meninė veikla, kopijavimas, žaidimas.</p>	<p>Paveikslėliai, knygos, gamta, dailės priemonės, kalendorius, žaislai, enciklopedijos, nuotraukos.</p>

Komunikavimo kompetencija

Uždaviniai: Ugdyti gebėjimą klausytis, girdėti, išklausyti, skatinti vaiko kalbinį aktyvumą. Plėsti aktyvųjų ir pasyvųjų žodyną.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>PRATINASI KLAUSYTI, GIRDĖTI, IŠKLAUSYTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klausosi tautosakos, grožinės literatūros kūrinių, supranta jų turinį, seka veiksmo raidą; • emociškai suvokia tautosakos, grožinės literatūros kūrinių turinį, vaizdingumą, išgyvena dėl veikėjų likimų; • inscenizuoja nesudėtingą siužetą; • žiūrinėja iliustruotas knygeles, pagal piešinius atpažįsta girdėtus kūrinius; 	<p>Pokalbis, bendravimas, literatūros skaitymas, inscenizacija, žaidimas.</p>	<p>Knygos, žaislai, dailės priemonės, pasakų įrašai, magnetofonas.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p style="text-align: center;">KALBA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • išmoksta skaičiuočių, paukščių balsų pamėgdžiojimų, moka įminti keletą mįslių, • deklamuoja trumpus eilėraštkus, deklamuodami suvokia eilėraščių prasmę, deklamuoja emociškai, raiškiai, neskubėdami; • atpasakoja trumpus kūrinius, kartodami atskiras teksto frazes; • kalbasi su pačiu savim veikiant, žaidžiant, dirbant: komentuoja, ką padaręs, ką nupiešęs ir kt.; • įgyja kalbinio bendravimo patirtį: klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia; • pasakoja apie žaislus, žaidimus, žmones, gyvūnus, savo šios dienos išgyvenimus. 	<p>Pokalbis, žaidimas, meninė veikla, deklamavimas, šventės.</p>	<p>Žaislai, priemonės meninei kūrybai, knygos.</p>
<p style="text-align: center;">DOMISI RAŠYTINIŲ ŽODŽIŲ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • varto knygeles, jas „skaito“; • atpažįsta elementarius grupėje esančius simbolius; • piešia laiškus ar knygeles. 	<p>Meninė veikla, žaidimas, pokalbis, kopijavimas.</p>	<p>Simboliai, dailės priemonės, žaislai, knygos, trafaretai.</p>
<p style="text-align: center;">STENGIASI TAIKYTI GIMTOSIOS KALBOS DĖSNIUS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vartoja įvairius daiktavardžių linksnius, veiksmažodžių laikus; • vartoja prielinksnius ant, po, už, su, be; • pratinasi sudaryti žodžių junginius bei sakinius. 	<p>Pokalbis, žaidimas, pasakojimas.</p>	<p>Dailės priemonės, knygos, žaislai.</p>

Meninė kompetencija

Uždaviniai: Sudaryti sąlygas įsitraukti į meninę veiklą, skatinti vaikus išbandyti įvairias raiškos priemones ir medžiagas.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>IŠREIŠKIA SAVE DAILĖS PRIEMONĖMIS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • paišena flomasteriais, pieštukais, kreidelėmis; 	<p>Eksperimentavimas, dailės priemonės, kopijavimas,</p>	<p>Dailės priemonės, būtinės atliekos, gamtinė medžiaga,</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<ul style="list-style-type: none"> • išmoksta eiti, bėgti, ratu, sukimosi į abi puses po vieną ir poromis, savarankiškai sudaryti ratą, eiti tvarkingai. <p style="text-align: center;">GROJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nesudėtingais muzikos instrumentais; • išgauna garsus „gamtos“, savos gamybos instrumentais; • pritaria savo dainavimui, pedagogo grojimui. 		

Penktieji gyvenimo metai

Socialinė kompetencija

Uždaviniai: Ugdyti jautrumą kitiems, gebėjimą gyventi ir būti greta, kartu. Skatinti domėjimąsi savimi, bendraamžiais, suaugusiais.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>DOMISI SAVIMI:</p> <ul style="list-style-type: none"> tyrinėja savo kūną, jausmus, mintis, kalbą; atskleidžia savo norus, polinkius, gabumus, kūrybiškumą; išsako ar kitaip išreiškia savo jausmus, nuomonę, sumanymus, siekius. 	<p>Stebėjimas, diskusijos, pokalbiai, meninė kūryba, siužetiniai-vaidmeniniai žaidimai.</p>	<p>Veidrodis, meninės priemonės, žaislai.</p>
<p>DOMISI KITU:</p> <ul style="list-style-type: none"> sutaria su suaugusiais ir vaikais; paprašo pagalbos iš suaugusiųjų ir vaikų; paslaugus, padeda kitiems; pastebi suaugusio žmogaus emocijas, nuotaikas; gerbia ir užjaučia neįgalius, senyvo amžiaus žmones; atidus ir dėmesingas gyvūnams ir augalams; užsikrečia literatūros kūrinėlio nuotaika. 	<p>Žaidimai, išvykos į gamtą, teatrą, galeriją, aplinkos stebėjimas, diskusijos.</p>	<p>Žaislai, iliustruotos knygelės, siužetiniai paveikslėliai, dailės priemonės.</p>
<p>BENDRADARBUJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> žaidžia su vienu ar dviem vaikais; dalyvauja grupiniuose žaidimuose; netrukdo kitiems žaisti; pasidalija su kitais žaislais; iškilius konfliktinei situacijai, sugeba mandagiai paaiškindamas apsiginti; laikosi taisyklių, moka paaiškinti, motyvuoti vienokį ar kitokį savo elgesį; jaučia skirtumą tarp augimo šeimoje ir gyvenimo vaikų grupėje. 	<p>Vaidmeniniai siužetiniai žaidimai, diskusijos, eksperimentavimas, pasakojimų klausymas, aptarimas, meninė veikla.</p>	<p>Žaislai, paveikslėliai, piešimo priemonės.</p>

Sveikatos saugojimo kompetencija

Uždaviniai: Ugdyti gebėjimą sveikai gyventi, saugiai judėti ir veikti. Skatinti vaikų fizinį aktyvumą.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>RŪPINASI ASMENS HIGIENA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • savarankiškai nusiplauna rankas, veidą, valosi dantis; • pats apsirengia, nusirengia, atsisagsto, užsisagsto drabužius; • žino, kaip apsirengti įvairiu metų laiku; • šukuojasi plaukus; • laiku nueina į tualetą; • prieš valgį ir pasinaudojęs tualetu plauna rankas; • naudojami valgymo įrankiais pagal paskirtį; • pats apsitarnauja prie stalo; • susitvarko savo daiktus, žaidimo vietą. 	<p>Praktinė veikla, demonstravimas, žaidimai, stebėjimai, diskusijos.</p>	<p>Muilas, dantų šepetėlis, pasta, šukos, stalo įrankiai, nosinės.</p>
<p>SUVOKIA ASMENINĮ SAUGUMĄ LEMIANČIUS VEIKSNIUS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žino savo namų adresą; • saugiai elgiasi buityje; • žino saugaus elgesio kelyje, prie vandens, miške taisykles; • žino, kas naudinga sveikatai, o kas kenkia; • supranta, kad daržoves valgyti naudingiau nei saldumynus; • pratinasi naudotis peiliu; • supranta, kad palankumas kitiems žmonėms padeda susibičiulianti ir gerai jaustis. 	<p>Išvykos, aplinkos stebėjimas, paaiškinimai, demonstravimas, žaidimai, praktinė veikla, meninė kūryba.</p>	<p>Iliustruotos knygelės, nuotraukos, žirklys, peilis, meninės priemonės, žaislai.</p>
<p>LAVINA FIZINES KŪNO GALIMYBES: <i>Lavina tam tikrus judesius :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • eina siaurai statydami kojas, šuoliuoja ant abiejų kojų; • šokinėja pakaitomis ant vienos ir kitos kojos; • šokinėja nuo paaukštinimo; • ugdomi vis didesnę greitumą. <p><i>Tobulina judesių koordinaciją:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • atlieka įvairius judesius rankomis iš įvairių pradinių kūno padėčių; 	<p>Rytinė mankšta, kūno kultūra salėje bei lauke, judrieji, improvizaciniai, kūrybiniai, sportiniai žaidimai, važinėjimasis dviratukais, rogutėmis, pasivaikščiojimai, diskusijos.</p>	<p>Sportinis inventorių, žaidimų aikštelės įrenginiai, gamtinė medžiaga.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<ul style="list-style-type: none"> • naudojasi įrankiais; • ridena sviedinį tiesiai, vingiais, meta į įvairius taikinius, iš įvairių padėčių: nuo krūtinės, iš už galvos, iš apačios, muša kamuolį vietoje. • atlieka koordinuotus judesius kojomis, išlaiko pusiausvyrą, judėdami erdvėje: eina tarp dviejų nubrėžtų linijų, vingiais, tarp išdėstytų daiktų; bėga įvairiais būdais pristatomu žingsniu pirmyn, į šalį, aukštai keliant kelius; eina lanku, virve pakaitiniu žingsniu, pristatydami pėdą prie pėdos; • greitai eina nedideliame aukštyje atlikdami įvairius judesius rankomis ir kojomis, pakaitiniu bei pristatomu žingsniu, su posūkiomis; • eina su smėlio maišeliu rankose, ant galvos ir kt.; • eina įkalnėn ir nuokalnėn pristatomu žingsniu, atlikdami judesius rankomis, pernešdami daiktus; • greitai eina ar bėga peržengdami iš eilės kelias kliūtis; • atlieka judesius kojomis stovėdami vietoje (pritupia nesilaikydami); • atlieka judesius kojomis sėdėdami (atlieka įvairius judesius tiesiomis ir sulenktomis kojomis); • atlieka judesius kojomis gulėdami (pakaitomis kelia kojas aukštyn); • atlieka judesius, lavinančius viso kūno koordinaciją, persikeldami erdvėje; šliaužia per suolo pilvą, prisitraukdami rankomis; pralenda pro kelias įvairaus aukščio kliūtis – šonu, pristatomu žingsniu, priekiu; • lipa aukštyn ir žemyn bokšteliais, laiptais pakaitiniu žingsneliu; • šokinėja abiem kojomis vietoje ar judant pirmyn; • peršoka per nedidelę kliūtį; • pašoka iš vietos, siekdami daikto; • atlieka judesius, lavinančius viso kūno koordinaciją, nekeičiant jo padėties erdvėje stovėdami, sėdėdami pasisuka kairėn, dešinėn įvairiai laikydami rankas ar darydami jomis judesius; • pasilenkia pirmyn, atgal įvairiai laikydami kojas. 		

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>LAVINA SMULKIAJĄ MOTORIKĄ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sulanksto popierių į kelias dalis; • apvedžioja geometrines figūras ir kt. kontūrus; • iškerpa žirkklėmis nupieštas figūras ir kt. daiktus; • dėlioja ornamentus; • konstruoja iš stambesnių konstrukcijų; • mėgdžioja rašymą; • brėžia linijas, įvairias figūras; • užbrūkšniuoja horizontaliomis, vertikaliomis linijomis tuščius figūrų kontūrus; • įveria siūlą į adatą. 	<p>Piešimas, tapymas, aplikavimas, konstravimas, rašymo imitavimas, kopijavimas, siuvimas.</p>	<p>Popierius, piešimo priemonės, žirkklės, klijai, trafaretai, adatos, siūlai.</p>

Pažinimo kompetencija

Uždaviniai: Siekti, kad vaikai susidarytų vientiso, sąryšingo pasaulio vaizdą. Palaikyti ir skatinti domėjimąsi aplinka, žmonėmis, žmonių grupėmis, gamta.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>SAVE SUVOKIA KAIP SAVARANKIŠKĄ, UNIKALŲ ASMENĮ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žino savo vardą ir pavardę, amžių, namų adresą, tėvų vardus ir pavardes, kitų šeimos narių vardus; • atpažįsta grafinį savo vardo vaizdą; • domisi savo panašumais ir skirtumais su kitais žmonėmis (išvaizda, jausmais, mintimis, darbais, kūryba); • jaučia skirtumą tarp savo, kito vaiko ir visiems bendrų žaislų, daiktų; • jaučia savo raumenų jėgą ir vikrumą; • atkreipia dėmesį į savo kvėpavimą; • pradeda sąmoningai suvokti jutimo organų galimybes (matau, girdžiu, užuodžiu, jaučiu skonį, šilumą, šaltį, atsimenu, galvoju, kalbu); • supranta savo emocijas (jaučiu, būnu patenkintas arba nepatenkintas, džiaugiuosi, pykstu, susierzinu). 	<p>Aplinkos stebėjimas, savęs stebėjimas veidrodyje, audio įrašų klausymas, išiminimas, įvairių paviršių lietimasis, kvėpavimo pratimai, knygelių vartymas, žaidimai.</p>	<p>Žaislai, audio įrašai, įvairus maistas, sportinis inventorių, žaidimų aikštelės įrenginiai, knygos, nuotraukos, paveikslėliai.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>GILINA SUPRATIMĄ APIE ŠEIMĄ IR JOS SVARBĄ ŽMOGUI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • šeimoje tenkinami asmeniniai poreikiai; • šeimos skiriasi: dydžiu, sudėtimi, gyvenamąja vieta; • šeimas vienija rūpinimasis vienu kitais. 	<p>Siužetiniai-vaidmeniniai žaidimai, skaitomo teksto klausymas, pasakojimai, diskusijos, meninė veikla.</p>	<p>Žaislai, knygos, dailės priemonės.</p>
<p>GILINA SUPRATIMĄ APIE BENDRUOMENĘ IR ŽMONIŲ RYŠIUS JOJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • supranta, kas stiprina draugystę; • domisi draugų pomėgiais, interesais; • ugdomi supratimą apie kaimynus ir kaimynystę; • svarsto, kaip išlaikyti gerus kaimyniškus santykius; • suvokia, kad žmonių išvaizda daug priklauso nuo amžiaus, sveikatos, rasės; • žmonės gyvena namuose; • žmonės keliauja; • žmonės elgiasi įvairiai: dorai arba nedorai; • bendruomenėje žmonės susiję vieni su kitais, padeda vieni kitiems (įvairios profesijos). 	<p>Pokalbiai, paaiškinimai, pasakojimai, diskusijos, žaidimai, pasakojimai pagal paveikslėlius, knygų, periodinės spaudos vartymas, aptarimas, meninė veikla, kolektyviniai darbai.</p>	<p>Žaislai, knygos, periodiniai leidiniai, reklaminiai bukletai, tapymo, piešimo priemonės.</p>
<p>JAUČIA, JOG TURI GIMTINĘ, TĖVYNĘ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pažįsta gimtąjį kaimą (miestelį), gimtinės gamtą; • aplanko mokyklos muziejų, bažnyčią, kapines (krikščioniškas bei karaimų), galeriją, Nevėžio paupį, pušyną ir kt.). Intuityviai pajunta jų vertę, išskirtinumą; • dalyvauja vietinėse šventėse, žino papročius; • žino apie tautinius simbolius: vėliavą, herbą, himną; • gilina žinias didžiausius Lietuvos miestus, upes, girias, Baltijos jūrą, etnografines Lietuvos vietas. 	<p>Aplinkos stebėjimai, pokalbiai, išvykos, dalyvavimas miestelio bendruomenės renginiuose, susitikimai su įdomiais žmonėmis, meninė veikla.</p>	<p>Tautiniai simboliai, Lietuvos žemėlapis, Lietuvos enciklopedija, knygos apie šalies praeitį, tapymo, piešimo priemonės.</p>
<p>DOMISI GAMTA IR JOS REIŠKINIAIS: <i>Atkreipia dėmesį į gyvūnus, supančius žmogų:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • stebi laukinių bei naminių gyvūnų 	<p>Išvykos į gamtą, aplinkos stebėjimas, siužetiniai-vaidmeniniai žaidimai,</p>	<p>Įvairūs augalai, naminiai gyvūnai, žiūronai, lūpa,</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>gyvenimą, supranta, kad gyvūnai įvairiai prisitaiko prie savo aplinkos: susiranda maisto, iširengia, susiranda gyvenamą vietą, prisitaiko prie metų laikų kaitos;</p> <ul style="list-style-type: none"> • supranta, kuo naudingi žmogui gyvūnai, pajunta atsakomybę už juos; <p><i>Atkreipia dėmesį į natūraliai gamtoje sutinkamus ir žmonių auginamus augalus:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • stebi miško, pievų, prie gyvenamųjų namų, darželio teritorijoje augančią augmeniją; • supranta, kuo panašūs ir kuo skiriasi įvairūs augalai (augimo sąlygos, sandara), gilina žinias apie augalų gyvybės ratą, sužino apie augalų prisitaikymą prie metų laikų kaitos, domisi pažįstamų augalų pavadinimais, vietomis, kur jie auga, supranta apie daržovių auginimo ypatybes, supranta, kuo naudingi augalai žmonėms (džiugina, maistas, statybinė medžiaga), pasijunta atsakingi už šalia esančius augalus, pratinasi juos prižiūrėti, saugoti; <p><i>Stebi ir tyrinėja kai kuriuos negyvosios gamtos objektus bei reiškinius:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • apibūdina orą: šalta, šilta, karšta, lyja, sniega ir kt.; • patiria vandens būklės pasikeitimus; • stebi augalų, gyvūnų keitimąsi įvairiais metų laikais; • sužino, jog dangaus kūnai veikia augalus, gyvūnus ir žmones. 	<p>gyvūnų, augalų priežiūra, gamtinės medžiagos panaudojimas meninėje veikloje, žaidimuose, eksperimentai, tyrinėjimai, pokalbiai.</p>	<p>kūrybinei veiklai skirtos priemonės, vanduo, sniegas, ledas, vaisiai.</p>
<p>IGYJA SUPRATIMĄ APIE DAIKTŲ BEI REIŠKINIŲ ĮVAIROVĘ:</p> <p><i>Suvokia kiekio, skaičiaus ir skaitmens ryšį:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • gretina dvi daiktų grupes uždėjimo ir pridėjimo būdu, ženklina kiekį skaičiumi ir skaitmeniu nuo 1 iki 5(7); • kaitalioja daiktų grupių kiekio santykį (lygybė ir nelygybė) ir jį įvardija skaičiumi; atskaičiuoja: atskiria mažesnį kiekį nuo didesnio, skaičiuoja kelintiniais skaitvardžiais, suvokia skaitmens ir kiekio ryšį. 	<p>Vienarūšių, įvairiarūšių, įvairiai išdėstytų daiktų skaičiavimas, klasifikavimas, lyginimas, rūšiavimas, formuojant skaičiaus vaizdinį, žaidimai, žaidybinės situacijos.</p>	<p>Dėlionės, konstruktoriai, kaladėlės, gamtinė medžiaga, buitinės atliekos, stalo žaidimai, skaitmenų, geometrinių figūrų trafaretai, lėlių teatro lėlės, žaislai, priemonės meninei kūrybai.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p><i>Ieško geometrinių figūrų bendrų požymių, pažįsta aplinkos daiktų formas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • lygina geometrines figūras, siekdami išskirti struktūrinius elementus: kampus, kraštines, jų kieki; • klasifikuoja, įvardindami jų bendrus požymius. <p><i>Suranda įvairių daiktų esminius dydžių požymius ir jų skirtumus:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • diferencijuoja kelių daiktų didį pagal įvairius matmenis, nustato jų ryšius; • suvokia lyginamąjį vertinimą (ilgesnis, ilgiausias) didėjimo ir mažėjimo tvarka). <p><i>Įprasmina erdvinės sąvokas, plėtodami jutiminio daiktų erdvės suvokimo patirtį:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • orientuojasi „nuo savęs“ aplinkoje; • jaučia judėjimo kryptį (į dešinę-kairę, į priekį-atgal, į viršų-apačią); • suvokia ir pavadina daiktų padėtį erdvėje (ant, po, už, šalia, virš, aukštai, žemai, toliau, arčiau); <p><i>Tobulina laiko jutimą:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • gilina ir plėtoja vaizdinius apie paros dalis; • pavadina metų laikus; • susipažįsta su trijų parų (vakar, šiandien, rytoj) nuoseklia kaita; • tam tikras laiko kategorijas išreiškia žodžiais: seniai, greitai, tuoj, vėliau ir kt.. 	<p>Konstravimas, meninė veikla, buities darbai, gamtos objektų stebėjimas, pažintiniai pokalbiai.</p> <p>Meninė veikla, didaktiniai žaidimai, gamtinės medžiagos rinkimas, įvairi veikla grupėje, darželio teritorijoje, suvokiant savo kūno ir daiktų dydžio skirtumus.</p> <p>Judrieji žaidimai keičiant kryptį, pratimai ir žaidimai, įprasminantys orientacijos nuo savęs būdą ir vedantys prie distancinio daiktų padėties vertinimo.</p> <p>Pasakojimų klausymas, žaidimai, lėlių teatras, gamtos, jos reiškinių stebėjimas.</p>	

Komunikavimo kompetencija

Uždaviniai: Sudaryti sąlygas kalbėjimo įgūdžių formavimuisi, kalbinės patirties įgijimui, kalbos jausmo, kalbinės intuicijos atsiradimui ir plėtojimuisi.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>PRATINASI KLAUSYTI, GIRDETI, IŠKLAUSYTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klausosi sekamų pasakų, sakmių, padavimų, skaitomų grožinės ir pažintinės literatūros kūrinių, deklamuojamų eilėraščių, patarlių, 	<p>Pokalbis, pasakojimas, skaitomų eiliuotų ir prozos kūrinių</p>	<p>Knygos, magnetofonas, pasakų įrašai, piešimo</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>priežodžių, greitakalbių;</p> <ul style="list-style-type: none"> • klausosi muzikos, dainų įrašų, gamtos garsų pamėgdžiojimų; • atkreipia dėmesį į kalbos menines priemones: jos vaizdingumą, ritmą, rimą, pakartojimus ir kt.; • atkreipia dėmesį į kalbos garsines savybes (pauzes tarp žodžių, sakinių, kalbos garsumą); • išsiklauso ir išskiria atskirus garsus; <p>inscenizuoja skaityto kūrinėlio turinį, piešia jo tematika.</p>	<p>klausymas, diskusijos, inscenizavimas, meninė veikla.</p>	<p>priemonės.</p>
<p>KALBA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kalba, ką veikia dabar: ką piešia, žaidžia, ką daro ir kt.; • pakartoja, pasako kitaip, jei kitas nesuprato; • kalba su keliais vaikais iš karto; • įvardija dažnai matomus objektus, jų savybes, dažnai atliekamus veiksmus, santykius tarp žmonių; • pasakoja apie savo patirtį, išgyvenimus; • seka girdėtas pasakas, kuria trumpus pasakojimus pagal paveikslą, atpasakoja matytus filmus, spektaklius; • deklamuoja, vaidina, imituoja judesiais, mėgdžioja žodžiais, gestais, mimika; • žaidžia žodžiais; • įvairiai intonuoja, keičia sąskambius. 	<p>Pokalbis, žaidimas, atpasakojimas, eilėraščių deklamavimas, greitakalbių, gamtos garsų pamėgdžiojimo mokymasis, kūrybinių darbų apibūdinimas.</p>	<p>Žaislai, priemonės meninei kūrybai, knygelės.</p>
<p>DOMISI RAŠYTINIŲ ŽODŽIŲ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • varto knygeles, periodinius leidinius; • „skaito“ vienas kitam knygeles; • aiškinasi, aptaria, panaudoja žaidimuose lenteles, schemas, įvairių vietovių planus; • kartu su auklėtoja „leidžia“ savo pasakojimų knygeles; • kopijuoja didžiąsias raides, savo vardą; • domisi objektų pavadinimų grafine išraiška. 	<p>Knygų vartymas, aptarimas, raidžių kopijavimas, žaidimai, pokalbiai.</p>	<p>Knygos, periodiniai leidiniai, reklaminiai bukletai, mokyklinė lenta, kreida, raidžių trafaretai, piešimo priemonės.</p>
<p>KALBĖDAMI STENGIASI TAIKYTI GIMTOSIOS KALBOS DĖSNIUS IR NORMAS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • taisyklingai taria beveik visus kalbos garsus; 	<p>Pokalbiai, pasakojimai, atpasakojimai, aplinkos</p>	<p>Žaislai, aplinkos daiktai, priemonės</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<ul style="list-style-type: none"> • vartoja išvestines daiktavardžio formas; • pratinasi vartoti būdvardžių laipsnius; • vartoja sinonimus ir antonimus; • tikslina daiktų, jų ypatybių ir skaičiaus nusakymą įvardžiais ir skaitvardžiais; • pratinasi vartoti būseną nusakančius veiksmažodžius ir jaustukus, veiksmą nusakančius išiktukus. 	stebėjimas, meninė kūryba, diskusijos.	meninei kūrybai.
<p>NAUDOJA NEVERBALINES KOMUNIKAVIMO PRIEMONES:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suvokia mimikos komunikacinę prasmę; • supranta mimikos, pavaizduotos piešiniu, grafiniu būdu prasmę; • naudoja judesius nuotaikai išreikšti; • „kalba“ dailės priemonėmis. 	Savęs stebėjimas veidrodyje, aplinkinių žmonių stebėjimas, spektaklių lankymas, diskusija, inscenizavimas, meninė kūryba.	Veidrodis, nuotraukos, iliustracijos, žaislai, priemonės meninei kūrybai.

Meninė kompetencija

Uždaviniai: Ugdyti vaiko jautrumą jį supančios aplinkos ir meno kūrinų grožiui, poreikį išreikšti save meno kalba bei padėti atrasti savitą, individualų raiškos stilių.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>IŠREIŠKIA SAVE DAILĖS PRIEMONĖMIS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bando įvairias piešimo, tapymo technikas, derina keletą technikų; • štampuoja naudodamas teptuką, trintuką, daržoves, rankų pirštus, plaštaką; • pažįsta ir pavadina pagrindines spalvas, sužino, kaip iš dviejų spalvų gaunama trečia; • iš popieriaus išplėšia arba iškerpa įvairias formas, jas užklijuoja ant popieriaus ar kitokios medžiagos, sudėlioja nesudėtingą vaizdelį, ornamentą; • lipdo iš vieno gabalo (skulptūrinis principas), iš kelių gabalų, panaudoja įvairią gamtinę medžiagą (konstrukcinis principas), lipdo reljefinį vaizdą ant plokštumos; • konstruoja iš popieriaus, buitinių 	Tapymas, piešimas įvairia technika, eksperimentavimas su dailei, lipdymui, konstravimui skirtomis medžiagomis, dėmių liejimas, atspaudavimas, vėrimas.	Akvarelė, guašas, pieštukai, kreidelės, teptukai, klėjai, žirklys, įvairus popierius, plastilinas, gamtinė medžiaga, siūlai, adatos.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
atliekų; <ul style="list-style-type: none"> • kaupia gamtinę medžiagą, naudoja ją savo darbeliuose. 		
LAVINA MUZIKINIUS GEBĖJIMUS: <ul style="list-style-type: none"> • dainuoja nesudėtingų melodijų daineles, po vieną ir ansambliuose, su pritarimu ir be jo, mėgdžioja gamtos, buities garsus; • klausosi muzikos (skiria aukštus-žemus garsus, lėtą-greitą tempą, pritaria melodijai plojimu, vaikiškais instrumentais, improvizuoja); • atlieka ritmikos pratimus: išimena ir atkartoja nesudėtingus ritminius darinius, lavina taisyklingos laikysenos įgūdžius, pratinasi grakščiai judėti; • groja nesudėtingais muzikos instrumentais, pritaria melodijai; • improvizuoja ir kuria ritminius darinius įvairiems personažams imituoti. 	Įsidainavimo, kvėpavimo, dikcijos pratimai, dainavimas <i>re</i> – si diapazone. Klausymas kontrastingų nuotaikų, stilių, skirtingų muzikos instrumentų, balsų įrašų bei gyvos muzikos. Lietuvių muzikiniai žaidimai, rateliai, teksto ritmizavimas balsu (skaičiuotės, skanduotės). Grojimas, melodijos atkartojimas, pritarimas melodijai. Renginiai tėvams, miestelio bendruomenei, spektaklių, koncertų lankymas, šokiai, muzikiniai žaidimai, muzikos instrumentų gamyba.	Pianinas, muzikiniai įrašai. C/D grotuvas, kompaktiniai diskai, magnetofonas, kasetės, pianinas, įvairūs nesudėtingi muzikos instrumentai. Muzikiniai įrašai, magnetofonas, pianinas. Nesudėtingi muzikos instrumentai, gamtinė medžiaga, kaladėlės. Dekoracijos, kaukės, muzikiniai įrašai, pianinas.
PANAUDODAMI VAIDYBINIUS ELEMENTUS JUNGIA JUDESĮ, GARSA, PLASTIKĄ: <ul style="list-style-type: none"> • žaisdami kuria siužetus, veiksmo vietą, personažus, imituoja jų judesius, balsus; • savaip interpretuoja, režisuoja tikrus gyvenimo procesus; • dažnai vaidina jiems žinomus siužetus, kiekvienąsyk juos savaip interpretuodami; • kartu su auklėtoja vaidina jų mėgstamas pasakas, daineles, eilėraščius; • kūrybiškai panaudoja lėlių teatrą. 	Siužetiniai-vaidmeniniai žaidimai, inscenizavimas, klausymasis, bendradarbiavimas.	Žaislai, lėlių teatro lėlės, kaukės, dekoracijos, siužetinių-vaidmeninių žaidimų atributika.

Šeštieji gyvenimo metai

Socialinė kompetencija

Uždaviniai: Padėti įgyti, plėsti ir gilinti supratimą apie šeimą, draugus, bendruomenę sudarant sąlygas įgyti bendravimo ir bendradarbiavimo patirtį, perimant vertybes.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>GILINA SUPRATIMĄ APIE ŠEIMĄ IR JOS SVARBUMĄ ŽMOGUI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dalijasi šeimos šventėse patirtu džiaugsmu; • pasakoja apie šeimą; • piešia šeimą. 	<p>Žaidimai, inscenizavimas, tyrinėjimas, pokalbis, stebėjimas, pasakojimas, piešimas, tapymas.</p>	<p>Žaislai, simboliai, vardų kortelės, knygos, popierius, piešimo priemonės, audinys, žirklys, klijai, nuotraukos.</p>
<p>GILINA SUPRATIMĄ APIE DRAUGUS, DRAUGYSTĘ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • domisi draugų būdo ypatybėmis; • mokosi būti kartu įvairiose situacijose; • supranta kas silpnina, stiprina draugystę; • domisi kaimynais, kitomis šalimis. 	<p>Žaidimai, inscenizavimas, tyrinėjimas, pokalbis, stebėjimas, pasakojimas, piešimas.</p>	<p>Žaislai, simboliai, vardų kortelės, knygos, popierius, piešimo priemonės, audinys, žirklys, klijai, siūlai, gamtinė medžiaga, žemėlapis.</p>
<p>ĮGYJA ŽINIŲ APIE BUVIMĄ BENDRUOMENĖJE, ŽMONIŲ RYŠIUS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • domisi kuo žmonės ypatingi, skirtingi, panašūs; • stengiasi suprasti kitų žmonių jausmus; • džiaugiasi pasiekimais; laikosi visuotinai priimtinių elgesio normų. 	<p>Žaidimai, inscenizavimas, tyrinėjimas, pokalbis, stebėjimas, pasakojimas, piešimas.</p>	<p>Žaislai, simboliai, vardų kortelės, knygos, popierius, piešimo priemonės, audinys, žirklys, klijai, nuotraukos.</p>
<p>PAJUNTA, KAD TURI GIMTĄ KRAŠTĄ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sužino apie artimiausias vietas; • domisi pasakojimais apie žymių vietų atsiradimą, žymius žmones; • dalyvauja šventėse. 	<p>Žaidimai, inscenizavimas, tyrinėjimas, pokalbis, stebėjimas, pasakojimas, piešimas, tapymas.</p>	<p>Žaislai, simboliai, vardų kortelės, knygos, popierius, piešimo priemonės, audinys, žirklys, gamtinė medžiaga, klijai, žemėlapis.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>SUVOKIA SAVE KAIP SAVARANKIŠKĄ, UNIKALIĄ ASMENYBĘ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • supranta, kad sunkumus įveikti galima ne tik fizinėmis jėgomis; • suvokia, kad vardą gali turėti ir gyvūnai, ir augalai; • supranta berniukų ir mergaičių skirtumus; • sužino apie ligas; • domisi savo kūnu, jo galimybėmis. 	<p>Žaidimai, inscenizavimas, tyrinėjimas, pokalbis, stebėjimas, pasakojimas, piešimas, eksperimentavimas.</p>	<p>Žaislai, simboliai, vardų kortelės, knygos, popierius, piešimo priemonės, audinys, žirklys, klijai.</p>

Sveikatos saugojimo kompetencija

Uždaviniai: Skatinti judrumą, aktyvumą, veiklumą, gebėjimą jausti ir valdyti savo kūną. Ugdyti supratimą apie tai, kas sveika, kas žalinga.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>INTUITYVIAI AR SĄMONINGAI SUVOKIA ASMENINĮ SAUGUMĄ LEMIANČIUS VEIKSNIUS:</p> <p><i>Socialinius:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • žino adresus; • žino kaip pereiti gatvę; • žino kai kurių kelio ženklų, simbolių reikšmę; • vengia konfliktų su aplinkiniais. <p><i>Psichologinius:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • pratinasi susikaupti atsipalaiduoti; • pratinasi atsispirti pagundoms; • pratinasi atsakyti už savo veiksmus, juos kontroliuoti; • suvokia žmonių skirtumus. <p><i>Fiziologinius:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laikosi higienos, švaros reikalavimų; • taisyklingai sėdi; • mandagiai elgiasi prie stalo; • pasirenka metų laiką atitinkančius drabužius; • saugiai elgiasi, žino kaip išvengti traumų, sužalojimų. 	<p>Žaidimai, stebėjimas, bendravimas, higienos įgūdžių tobulinimas, vaidinimas, savikontrolė.</p>	<p>Žaislai, higienos priemonės, priemonės piešimui, knygos, buityje naudojami daiktai, įrankiai, simboliai, kelio ženklai.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>TYRINĖJA JUDESĮ, PAJUNTA SAVO KŪNO GALIMYBES:</p> <ul style="list-style-type: none"> • atrandanųjų kūno judėjimo galimybių; • pajunta kokių kūno dalių judesiai pakeičia kūno formą. 	<p>Žaidimai, ėjimas, bėgimas, kamuolio mėtymas, gaudymas, laipiojimas, šliaužimas, pusiausvyros pratimai.</p>	<p>Įvairūs orientyrai, suoliukas, rąstas, šokdynės, kamuoliai, lankai, kopėtėlės.</p>
<p>JUDESIU IŠREIŠKIA SAVE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • judesiu išreiškia mintis ir idėjas; • vaizduoja veikėjų charakterius; • vaizduoja darbo veiksmus, jų eigą. 	<p>Žaidimai, ėjimas, bėgimas, kamuolio mėtymas, gaudymas, laipiojimas, šliaužimas, pusiausvyros pratimai.</p>	<p>Suoliukas, šokdynės, kamuoliai, lankai, kopėtėlės.</p>
<p>LAVINA FIZINES KŪNO GALIMYBES:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bėga; • šokinėja; • laipioja; • atlieka jėgos judesius; • derina jutimus ir motoriką; • atlieka pratimus iš įvairių kūno padėčių. 	<p>Žaidimai, ėjimas, bėgimas, kamuolio mėtymas, gaudymas, laipiojimas, šliaužimas, pusiausvyros pratimai.</p>	<p>Įvairūs orientyrai, suoliukas, rąstas, šokdynės, kamuoliai, lankai, kopėtėlės.</p>

Pažinimo kompetencija

Uždaviniai: Skatinti pažinti, domėtis, pastebėti, surasti, išmokti.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>SUSIPAŽIŠTA SU DAIKTAIS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tyrinėja daiktus, apibūdina iš ko jie pagaminti, kokia jų paskirtis; • lygina, grupuoja, klasifikuoja. 	<p>Žaidimai, pokalbis, pasakojimas, piešimas, parodėlės, vaikų darbai, eksperimentavimas, stebėjimas, tyrinėjimas, demonstravimas, lyginimas, grupavimas.</p>	<p>Žaislai, aplinkoje esantys daiktai, simboliai, knygos, piešimo priemonės, popierius, audinys, gamtinė medžiaga.</p>
<p>PLEČIA ORIENTAVIMOSI APLINKOJE ŽINIAS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • domisi transportu; • laikosi saugaus elgesio taisyklių; 	<p>Žaidimai, pokalbis, pasakojimas, piešimas, parodėlės, vaikų darbai,</p>	<p>Žaislai, aplinkoje esantys daiktai, simboliai, knygos,</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<ul style="list-style-type: none"> orientuojasi pažįstamoje ir nepažįstamoje aplinkoje; nurodo kairę ir dešinę puses 	stebėjimas, tyrinėjimas, demonstravimas, lyginimas.	piešimo priemonės, popierius, žemėlapis, kelio ženklai, gamtinė medžiaga.
DOMISI VISUOMENĖS GYVENIMU: <ul style="list-style-type: none"> įgyja žinių apie gyvenamosios vietos ypatumus; susipažįsta su savo šalies ir domisi kitų šalių gamta; susipažįsta su lietuvių kūryba; domisi suaugusiųjų darbu; mokosi rūpestingai elgtis. 	Žaidimai, pokalbis, pasakojimas, piešimas, parodėlės, vaikų darbai, stebėjimas, tyrinėjimas, demonstravimas, lyginimas.	Žaislai, aplinkoje esantys daiktai, simboliai, knygos, piešimo priemonės, popierius, nuotraukos.
ĮTVIRTINA ŽINIĄ APIE SKAIČIUS IR KIEKĮ: <ul style="list-style-type: none"> skaičiuoja iki 20; mokosi lyginti, nustatyti tarpusavio ryšius; susipažįsta su kiekiu skaičiaus sandara; žino 10 skaitmenų. 	Žaidimai, tyrinėjimas, pokalbis, pasakojimas, piešimas, stebėjimas, demonstravimas, lyginimas, grupavimas, kopijavimas.	Žaislai, knygos, aplinkoje esantys daiktai, kortelės su simboliais, piešimo priemonės, popierius, audinys.
ĮTVIRTINA DYDŽIŲ MATAVIMĄ: <ul style="list-style-type: none"> mokosi matuoti ilgį, plotį, aukštį naudojant įvairius didumo sąlyginius matavimus; mokosi dėti daiktus didėjančia, mažėjančia tvarka. 	Žaidimai, pokalbis, pasakojimas, piešimas, stebėjimas, tyrinėjimas, demonstravimas, lyginimas, grupavimas.	Žaislai, aplinkoje esantys daiktai, knygos, simboliai, audinys, piešimo priemonės, popierius, matavimo priemonės.
SUSIPAŽIŪSTA IR ĮTVIRTINA ŽINIĄ APIE GEOMETRINES FIGŪRAS: <ul style="list-style-type: none"> mokosi teisingai įvardinti geometrines formas; mokosi rasti aplinkoje atitinkamos formos daiktus; grupuoją įvairiaspalves, skirtingo dydžio figūras pagal formą. 	Žaidimai, pokalbis, pasakojimas, piešimas, stebėjimas, tyrinėjimas, demonstravimas, lyginimas, grupavimas.	Žaislai, aplinkoje esantys daiktai, knygos, piešimo priemonės, popierius, gamtinė medžiaga.
PLĖTOJA LAIKO VAIZDINIUS: <ul style="list-style-type: none"> aiškinasi laiko tėkmės, negrįžtamumo kaitos, tempo ir periodiškumo galimybes; suvokia praeitį, dabartį ir ateitį; ugdosi laiko pojūtį; aiškinasi laiko sistemą; mokosi suvokti laiko atkarpas; 	Žaidimai, stebėjimas, pokalbis, piešimas, tyrinėjimas, lyginimas, grupavimas.	Žaislai, simboliai, aplinkoje esantys daiktai, laikrodis, kalendorius, piešimo priemonės, popierius, matavimo priemonės.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<ul style="list-style-type: none"> naudoja laiko sąvokas bendraudami; stebi laiko ir gamtos reiškinių ryšį; pavadina savaitės dienas išeilės. 		

Komunikavimo kompetencija

Uždaviniai: Lavinti kalbą, bendravimo įgūdžius, turtinti žodyną, vaizduotę.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>TOBULINA IR ĮTVIRTINA PASAKOJIMO ĮGŪDŽIUS:</p> <ul style="list-style-type: none"> pasakoja pagal auklėtojos pateiktą planą; naudoja įvairių rūšių sakinius; pastebi savo ir draugo kalbos klaidas jas taiso; kuria savo knygas. 	<p>Bendravimas, pokalbis, pasakojimas, knygų kūrimas, grožinės literatūros skaitymas, atpasakojimas ir pasakojimas pagal paveikslėlius, rašto, raidžių, ornamentų, pasakų kūrimas, stebėjimas, žaidimai kopijavimas.</p>	<p>Bibliotekėlė, įvairūs paveikslėliai, žaislai, kortelės su simboliais, lėlių teatras.</p>
<p>UGDOSI KALBINIO BENDRAVIMO KULTŪRĄ, GAUSINA ŽODYNĄ:</p> <ul style="list-style-type: none"> vartoja sinonimus; aiškinasi perkeltinės prasmės žodžius; suvokia palyginimų prasmę; teisingai vartoja apibendrinamuosius žodžius; vartoja mandagumo žodžius. 	<p>Bendravimas, pokalbis, pasakojimas, atpasakojimas ir pasakojimas pagal paveikslėlius, pasakų kūrimas, stebėjimas, žaidimai, grožinės literatūros skaitymas.</p>	<p>Bibliotekėlė, įvairūs paveikslėliai, žaislai, kortelės su simboliais.</p>
<p>LAVINA KALBINĘ TARTĮ IR KLAUSĄ:</p> <ul style="list-style-type: none"> savarankiškai susipažįsta su raidėmis; tikslina garsų tarimą; vartoja bendrinės kalbos žodžius; deklamuoja atmintinai eilėraščius; eksperimentuoja rašydami savo vardą. 	<p>Bendravimas, pokalbis, pasakojimas, knygų kūrimas, grožinės literatūros skaitymas, atpasakojimas ir pasakojimas pagal paveikslėlius, eilėraščių mokymasis atmintinai.</p>	<p>Bibliotekėlė, įvairūs paveikslėliai, žaislai, kortelės su simboliais.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>PLĖTOJA RAŠY TINĘ KALBĄ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rašo raidžių ornamentus; • spausdintinėmis raidėmis parašo savo vardą ar kitus jiems reikšmingus žodžius; • kopijuoja raides. 	<p>Rašto, raidžių, ornamentų kopijavimas, pasakų kūrimas, stebėjimas, žaidimai</p>	<p>Priemonės rašymui, kopijavimui, trafaretai,</p>
<p>ĮGYJA ĮVAIRIOS KOMUNIKACINĖS PATIRTIES:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bendrauja su nepažįstamais į grupę atėjusiais žmonėmis; • pasakoja didelei vaikų grupei; • naudojami pašto paslaugomis; • intuityviai supranta žodžiu, vaizdu, judesiu perteikiamą prasmę. 	<p>Bendravimas, pokalbis, pasakojimas, atpasakojimas ir pasakojimas pagal paveikslėlius, pasakų kūrimas, stebėjimas, žaidimai, vaidinimas.</p>	<p>Bibliotekėlė, įvairūs paveikslėliai, trafaretai, žaislai, kaukės, kortelės su simboliais.</p>
<p>BENDRAUJA, IEŠKO RYŠIO SU KITAIŠ ŽMONĖMIS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstruoja savo ir pastebi kito asmenines savybes; • pastebi ir supranta bendraamžių, suaugusiųjų reiškiamus jausmus ir atsako tuo pačiu; • kartu kuria, fantazuoja, sprendžia iškilusias problemas; • bendroje veikloje svarsto, tariasi; • kalbasi apie žmonių ryšius, santykius visuomenėje; • keičiasi, dalijasi pažintine informacija. 	<p>Bendravimas, pokalbis, pasakojimas, atpasakojimas ir pasakojimas pagal paveikslėlius, stebėjimas, žaidimai.</p>	<p>Bibliotekėlė, įvairūs paveikslėliai, žaislai.</p>
<p>NAUDOJA ĮVAIRIAS KOMUNIKACIJOS PRIEMONES:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naudoja mimiką; • suvokia humoristinius paveikslus; • suvokia paveikslėlių neatitikimą tikrovei; • suvokia meninius filmus, spektaklius. 	<p>Bendravimas, pokalbis, pasakojimas, atpasakojimas ir pasakojimas pagal paveikslėlius, stebėjimas, žaidimai, vaidinimas, filmų ir spektaklių žiūrėjimas.</p>	<p>Bibliotekėlė, įvairūs paveikslėliai, žaislai, kortelės su simboliais.</p>

Meninė kompetencija

Uždaviniai: Suteikti galimybę kūrybiškai naudoti spalvas, formas, linijas, priemones, ugdytis vaizduotę, iniciatyvą siekiant įgyti patirties, išgyventi džiaugsmą, kūrybinį pasitenkinimą, skatinant saviraišką.

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
<p>PIEŠIA, TAPO, ŠTAMPUOJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> naudoja ir derina mišrią techniką; naudoja linijas žmogaus, gyvūno, paukščio judesio nuotaikai perteikti; derina linijas, spalvas; ieško kuo įvairesnių atspalvių, juos pavadina; spalvomis reiškia nuotaikas; štampuodami ieško įdomių išraiškos būdų. 	<p>Tapymas, spalvinimas, antspaudavimas, liejimas akvarele, pasakojimas, pokalbis, demonstravimas, eksperimentavimas, komponavimas, bendradarbiavimas, parodėlės, tyrinėjimas, stebėjimas.</p>	<p>Priemonės tapymui, piešimui, spalvinimui, popierius, kartonas, antspaudėliai, žurnalai, laikraščiai, pieštukai, vaškinės kreidelės, staltiesės.</p>
<p>APLIKUOJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> naudoja įvairias medžiagas; kerpa taisyklingo ir netaisyklingo kontūro formas. 	<p>Pokalbis, stebėjimas, demonstravimas, komponavimas, bendradarbiavimas, parodėlės, tyrinėjimas.</p>	<p>Žirklys, klijai, popierius, audiniai, gamtinė medžiaga, laikraščiai, žurnalai, trafaretai.</p>
<p>LIPDO, KONSTRUOJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> daro įvairius darbus iš plastilino; darbuose naudoja ir derina skirtingų faktūrų, skirtingas priemones, antrinę žaliavą; lanksto iš popieriaus įvairius daiktus; kuria erdvinius darbus. 	<p>Tyrinėjimas, pokalbis, pasakojimas, stebėjimas, eksperimentavimas, komponavimas, bendradarbiavimas, parodėlės, demonstravimas.</p>	<p>Lipdymui reikalingos priemonės, antrinės žaliavos, popierius, Klijai, lipni juostelė, segiklis, gamtinė medžiaga, žirklys.</p>
<p>GĖRISI, VERTINA MENO KŪRINIUS:</p> <ul style="list-style-type: none"> stengiasi pajusti linijų, spalvų, formų savitumą; ugdosi nuojautą kokia medžiaga ir kam tinka. 	<p>Pokalbis, tyrinėjimas, demonstravimas, stebėjimas, paroda.</p>	<p>Vaikų darbai, kitų sukurti meno kūriniai.</p>
<p>IŠREIŠKIA SAVE VAIDMENINIUOSE SOCIALINIUOSE ŽAIDIMUOSE:</p> <ul style="list-style-type: none"> interpretuoja, kuria, fantazuoja; siekia teigiamų emocijų; savarankiškai kuria siužetą. 	<p>Žaidimas, vaidinimas, pokalbis, pasakojimas, pasakų skaitymas, stebėjimas, improvizavimas,</p>	<p>Žaislai, kostiumai, pačių pastatyti statiniai, gamtinė medžiaga, popierius, dekoracijos, audiniai.</p>

Vaikų veikla	Metodai ir formos	Priemonės
	mįslių minimas, eilėraščių mokymasis atmintinai ir deklamavimas.	
<p>NAUDOJA KAUKES IR LĖLES VAIDYBINIAMS ŽAIDIMAMS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gaminasi kaukes, lėles; • vaidindamas perteikia įvairias emocijas; • domisi tradicinėmis kaukėmis. 	Žaidimas, vaidinimas, pokalbis, pasakojimas, demonstravimas, pasakų skaitymas, stebėjimas, improvizavimas.	Žaislai, lėlės, kaukės, popierius, audiniai, siūlai, guašas, akvarelė, flomasteriai, klijai, žirklys, segiklis, gamtinė medžiaga, antrinės žaliavos.
<p>DAINUOJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • atpažįsta žinomas daineles iš pateiktos melodijos; • teisingai intonuoja melodiją; • sugeba patys tęsti dainą, dainuoti ilgesnes daineles; • tyrinėja ir aptaria savo balso galimybes dainuojant; • dainuodamas taisyklingai kvėpuoja. 	Pokalbiai apie taisyklingą kvėpavimą, dikciją, intonavimą. Įvairūs vokaliniai pratimai, skaičiuotės, erzinimai, gyvūnijos apdainavimas, šeimos, kalendorinės, dainos.	Pianinas, vaikiški ritminiai muzikos instrumentai.
<p>KLAUSO MUZIKOS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • emociškai reaguoja į muzikos kūrinio nuotaiką; • atpažįsta girdėtus kūrinius. 	Pokalbiai, orkestrinės, chorinės, lietuvių ir užsienio autorių muzikos klausymas, lietuvių ir kitų tautų muzikiniai įrašai.	C/D, M/C grotuvas, muzikiniai įrašai.
<p>LAVINA RITMO POJŪTĮ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • atlieka judesius ritmiškai, raiškiai, darniai; • tobulina ratelių ir šokių atlikimo įgūdžius; • patiria teigiamų emocijų šokdamas poroje; • šoka dvigubu, šoniniu žingsniu, bėga „gyvatėle“. 	Ritmo lavinimo pratimai, rateliai, šokiai, ritmiškas ėjimas ir bėgimas ratu į vieną ir į kitą pusę, ratuko mažinimas ir didinimas.	Pianinas, C/D, M/C grotuvas, muzikiniai įrašai.
<p>GROJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pritaria suaugusiojo grojimui vaikiškais muzikos instrumentais; • mokosi improvizuoti; • grojimą derina su ritmika. 	Pokalbiai, įvairūs pratimai, supažindinimas su muzikos instrumentais.	Pagaliukai, būgnelis, akmenukai ir kiti vaikiški muzikos instrumentai, kankorėžiai, kistanjetės, trikampis.

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Įstaigos ugdytinių pasiekimai vertinami remiantis S. Bliuma, M. Shearar, A. Froman ir J. Hilliard metodikomis bei „Ankstyvojo ugdymo vadovu“. Sudaryta individuali vaiko vertinimo sistema, kuri atspindi galimus tam tikro amžiaus vaikų gebėjimus (2 priedas).

Pedagogai, muzikos vadovė, siekdami pažinti vaiką, visus metus pagal reikmę jį stebi natūralioje kasdieninėje veikloje, taiko kitus pažinimo metodus (pokalbis su vaiku ir jo tėvais, vaiko veiklos ir kūrybos darbelių analizė, vaiko kalbos garso įrašų bei veiklos ir elgesio vaizdo įrašų analizė). Vaiko pasiekimų aplanke dokumentuoja vertinimo medžiagą. Kaupiami vaiko dailės ir kiti darbeliai, sukurtos knygelės, vaiko klausimai, pasakojimai, samprotavimai, žodinė kūryba, išsakytos idėjos, vaiko rašytinės kalbos pavyzdžiai, įvairios vaiko veiklos stebėjimo užrašai. Pedagogas rudenį rašo refleksiją apie vaiko gebėjimų lygį. Mokslo metų eigoje refleksija papildoma informacija apie vaiko daromą pažangą.

Pedagogai, remdamiesi sukaupta vaiko vertinimo medžiaga, individualizuoja ugdymą, parenka skatinančio ugdymo formas, prireikus pasirūpina, kad vaikui būtų teikiama specialistų pagalba. Įstaigos pedagogai bendradarbiauja su Panevėžio rajono Pedagogine psichologine tarnyba.

Mokslo metų pabaigoje nustatoma individuali kiekvieno vaiko pažanga ir apie ją asmeniškai informuojami vaiko tėvai. Vaiko vertinimo duomenys neviešinami, jie yra konfidencialūs, saugomi grupėje tol, kol vaikas lanko įstaigą.

VI. NAUDOTI ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

1. Ankstyvojo ugdymo vadovas (2001) / Sud. Monkevičienė O. -Vilnius.
  2. Bakūnaitė J. (1998) Humanistinio vaikų ugdymo programa. Auginu gyvybės medį. – Vilnius.
  3. Bendroji priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa (2003) / Sud. Monkevičienė O., Bartkevičienė V., Glebuviene V. ir kt. - Vilnius.
  4. Bliuma S., Shearar M., Frohman A., Hilliard J. (2000). Ankstyvojo ugdymo vadovas. - Vilnius.
  5. M. Bružienė ir kt. (1997) Vaiko asmenybės ugdymas ikimokyklinėje įstaigoje (metodikos metmenys). – Klaipėda.
  6. Demokratiškos pedagogikos metai // Danų autorių straipsnių rinkinys kuriančiam pedagogui (2005) - Vilnius.
  7. Einon D. (2006) Ankstyvasis ugdymas. - Vilnius.
  8. Glebuviene A. (1999) Gerumo mokyklėlė. - Vilnius.
  9. Grinevičienė N. (1999). Mažylių žaidimai. - Kaunas.
  10. Grinevičienė N. (2002) Vaikystės žaidimai. - Kaunas.
  11. Ikimokyklinio amžiaus vaikų saugios gyvenamosios įgūdžių ugdymo programa (1997) / Sud. Piliutienė A., Dailidienė M., Jakučiūnienė D. - Vilnius.
  12. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas (knyga auklėtojais).(1997) / Sud. P. A. Couglin ir kt. – Vilnius.
  13. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams (1993) / Sud. Gražienė V., Rimkienė R. - Vilnius.
  14. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. 23-593, 2003, Nr. 63-2853).
  15. Mažųjų matematika. Metodinė medžiaga savarankiškiems studentų darbams (2000) / Sud. Lukoševičienė J. - Vilnius.
  16. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti (2006)- Sud. L. Jankauskienė ir kt. – Vilnius.
  17. Po tėviškės dangum. Etninio ugdymo gairės vaikams (1995) / Sud. Verseckienė O., Marcinkas F., Kirdienė G. ir kt. - Vilnius.
  18. Priešmokyklinio ugdymo turinio įgyvendinimas. Metodinės rekomendacijos (2004) - Vilnius.
  19. Rauckis J., Drungilienė D. (2003) Ankstyvojo amžiaus vaikų (nuo 1 metų 6 mėnesių iki 3 metų) kūno kultūros programa. - Vilnius.
  20. Rauckis J. (1981) Fizinio auklėjimo vaikų darželyje metodika. - Kaunas.
  21. Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa (Žin., 2007 vasario 13 d. Nr. 19 – 740).
  22. Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija (Žin., 2003, Nr.52-2316).
  23. Vėrinėlis. Vaikų darželių programa (1993) / Sud. Monkevičienė O. - Vilnius.
-